

**POROČILO
O DELOVANJU SVETA ZA VARSTVO OKOLJA REPUBLIKE SLOVENIJE
IN OKOLJSKIH PROBLEMIH
V LETIH 2006 IN 2007**

Poročilo je pripravljeno na podlagi šestega odstavka 151. člena Zakona o varstvu okolja, po katerem je Svet za varstvo okolja Republike Slovenije dolžan o svojem delu enkrat letno poročati Državnemu zboru.

I.

Polnopravno članstvo Slovenije v Evropski uniji, ki enotno ureja okoljsko politiko članic, je razvojno izjemno pomembno zaradi spoznanja, da je človeštvo pred pomembno odločitvijo: ali zagotoviti sonaravno uravnoteženi (trajnostni) razvoj ali pa zabresti v kaos, ki ga bo narava razrešila po svoje in človeštvo usodno prizadela. Izjemna podražitev energentov in hrane ter naravne ujme kažejo na to.

Globalni pogled

Svet in z njim globalna ekonomija vodita planet Zemlja v fazo prekomernega izkoriščanja naravnih virov. Gozdovi se krčijo, erozijski procesi zmanjšujejo zmožnost pridelavi hrane, količine vode za rast in razvoj vegetacije ter prehrano ljudi in industrijo se zmanjšujejo, puščave se širijo z neverjetno hitrostjo, ribolov je že zdavnaj presegel naravno regeneracijo, podnebne spremembe resno ogrožajo nekatere predele zemeljske oble, ledeniki se topijo, mnoge vrste izumirajo, največja kriza pa je na področju energije.

Ideja o trajnostnem razvoju je v mnogih deželah na deklarativni ravni; to velja tudi za Slovenijo. Čeprav je podpisala Kjotski protokol, ni zmožna doseči kriterijev, za katere se je zavezala. In tako je v mnogih državah po svetu. Idejo o trajnostnem razvoju bi morala približati vsem udeležencem: vladnim ustanovam, gospodarstvu, izobraževalnim ustanovam, predvsem pa je potrebno pomen takšnega ravnanja približati najširšim množicam. Le skupni naporji lahko ustavijo negativne trende. Pomen smotrnega upravljanja z zemljišči izvira med drugim iz problematike zagotavljanja hrane za prebivalstvo, ki postaja vse bolj pereč problem tudi v razvitih tržnih gospodarstvih ter ne le v deželah tretjega sveta in v deželah v tranziciji. Številni pojavi sodobnega sveta, kot so klimatske razmere, rast transportnih stroškov, tržno bolj privlačna kmetijska pridelava surovin za alternativna goriva itn, imajo za posledico vse dražjo hrano.

Civilizacija in ekonomija 21. stoletja bazirata na znanju. Če je res tako, zakaj ne dosegamo boljših rezultatov v trajnostnem razvoju? Mnoge zgodnje civilizacije so se

znašle pred podobnimi problemi in ker jih niso bile sposobne reševati, so nekatere izginile, tako kot danes izginjajo nekatere živalske in rastlinske vrste. Je lahko človeštvo pred podobno usodo? Ali imamo dovolj uporabnega znanja, volje in političnih vzvodov?

Večanje števila prebivalstva in gosta naseljenost na nekaterih območjih ustvarjajo velike pritiske na okolje in izrabo naravnih virov. Predvsem je izrazito pomanjkanje kvalitetne vode, zraka in pojavlja se onesnaževanje tal, ki zmanjšuje proizvodno sposobnost za pridelavo kvalitetne in zdrave hrane. Velik problem so spremembe namembnosti najboljših kmetijskih zemljišč v druge namene. Predvsem v deželah v tranziciji se temu problemu namenja premalo pozornosti.

Kaj potrebujemo za kvalitetno življenje? Zdravo in dobro hrano, čisto vodo, prijazno okolje za življenje, racionalno rabo prostora, sonaravno izrabo naravnih dobrin, naravi prijazno izkoriščanje vode in tal. Ali je to mogoče ob tako velikih pritiskih kapitala in nekaterih lobijev, ki vidijo samo profit? Resnično bomo potrebovali več znanja pri reševanju konfliktov med urbanim, semi-urbanim in ruralnim delom naše države. Posvetiti se bo potrebno vplivom globalne ekonomije in socialnih dejavnikov na naravo in obratno: vpliv bolj sonaravnega gospodarjenja z naravo in možen vpliv na ekonomijo in socialne razmere.

In kako je v Sloveniji?

Slovenija je prostorsko majhen del Evropske unije (0,5%), vendar je naravno še dokaj ohranjena in ustvarjalna. Tudi v pogojih globalizacije bi bilo potrebno ohraniti in uveljavljati našo samobitnost. Po napovedih mnogih svetovno znanih strokovnjakov so pred nami vplivi podnebnih sprememb na naravo in posledično na človeka (voda, erozija, suša, pomanjkanje vode na nekaterih območjih, predvsem pa cena hrane, ki je šokirala tako globalno gospodarstvo kot slovenske politike). Nerazumno in razkošno spreminjanje najboljših zemljišč v Sloveniji za potrebe nakupovalnih središč in izgradnjo infrastrukture, po novem pa tudi stanovanjskih naselij, bo dolgoročno pokazala zobe. Z gotovostjo napovedujemo čase, ko bo zaradi dragega transporta cenena hrana iz manj razvitih območij vedno dražja in bo zopet aktualno lokalno pridelovanje hrane; pa tudi ujme bodo opravile svoje (poplave in suše). Trend nenadzorovane urbanizacije s posegi v podeželski (kmetijski) prostor je v Sloveniji mogoče zaznati in se stopnjuje. Dodaten pomen smotrnega upravljanja z zemljišči v podeželskem prostoru izhaja iz splošnega trenda v Sloveniji in v sosednjih državah, ki se kaže v razvijanju dopolnilnih dejavnosti in v vse večji privlačnosti podeželskega prostora za bivanje. Opredelitev vpliva urbanizacije na kmetijski prostor in ocena potreb po zemljiščih za namene urbanizacije sta pomembna problema razvojne politike vsake države, ki teži k smotri porazdelitvi prebivalstva in dejavnosti v prostoru ter zagotavljanju blaginje. Slovenija se je s prehodom v tržno gospodarstvo srečala s številno problematiko, ki se nanaša na smotrno upravljanje z zemljišči, predvsem s kmetijskimi zemljišči. Analiza širitve zazidave na kmetijska zemljišča zahteva tudi detajlno preučevanje zakonodaje, ki je (ni) omogočala take procese. Nujno bo ponovno pretresti Zakon o kmetijskih zemljiščih in ponovno uvesti modificirano obliko 8. člena glede nadomestila za spremembo namembnosti kmetijskih zemljišč, če si bomo hoteli zagotoviti zdravo hrano in okolju primerno kmetijstvo.

Med pomembni pokazatelj urbanizacije zagotovo lahko štejemo aktivnost zemljiškega trga in vrednost zemljišč. Analiza zemljiškega trga je v vsakem tržnem gospodarstvu ključnega pomena za vsesplošni razvoj, ki mora slediti smernicam sonaravnega razvoja.

Tako nas čakajo v naslednjih letih vedno težji energetske problemi, vezani z izpusti toplogrednih plinov, in problemi gospodarjenja z vodami in zemljišči. Slovenski narod se je pod tisočletno tujo nadoblastjo in ob pritiskih na stičišču treh velikih narodnostnih skupin ohranil zato, ker je vztrajal na svoji zemlji in s svojo kulturo. Narod brez ozemlja in lastne osnove za obstoj (tudi proizvodne in storitvene) ter brez urejene skupnosti ne more ostati suveren in trden.

II.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije (na 3 sejah v letu 2006 in 3 sejah v letu 2007) **in njegov Izvršni odbor** (na 17 sejah v letu 2006 in 18 sejah v letu 2007) **sta v letih 2006 in 2007 obravnavala naslednja razvojna, okoljska, prostorska in organizacijska vprašanja:**

1. Pogledi Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije na strateška vprašanja upravljanja z okoljem v Sloveniji za obdobje 2007-2013;
2. Rezultati projekta NCSA – Nacionalna samoocena potreb po krepitvi zmogljivosti za globalno okoljsko upravljanje ter predlogi za vključitev v Državni razvojni program in druge razvojne programe za obdobje 2007-2013;
3. Raba prostora na onesnaženih območjih in upoštevanje okoljske zakonodaje (primer lokacije stare Cinkarne);
4. Izjava o (ne)učinkoviti rabi energije v Sloveniji;
5. Namera Republike Italije za izgradnjo terminala za utekočinjeni zemeljski plin v Tržaškem zalivu;
6. Osnutek Državnega razvojnega programa Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v povezavi z Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023;
7. Predlog Zakona o prostorskem načrtovanju;
8. Problemi in perspektive upravljanja z vodami v Sloveniji;
9. Možnosti za izvedbo sklepov Sveta EU o zmanjšanju emisij CO₂ za 20% in povečanju deleža obnovljivih virov energije v primarni energiji na 20%;
10. Ob Dnevu Zemlje;

11. Obravnava pisem in pobud posameznikov in nevladnih organizacij;
12. Aktualna vprašanja o delovanju Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije;
13. Predstavljanje okoljskih problemov preko svetovnega spleta;

Druge aktivnosti Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije:

14. Sodelovanje na mednarodni poletni šoli Utrecht Network 2006 in 2007;
15. Sodelovanje na Študentski Areni 2006 in 2007;
16. Sodelovanje z Odborom za okolje in prostor Državnega zbora;
17. Sodelovanje s Parlamentarno skupino GLOBE Slovenija;
18. Sodelovanje z Državnim svetom Republike Slovenije;
19. Aktivnosti posameznih članov Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije;

Aktivnosti Sveta v European Environment and Sustainable Development Advisory Councils (EEAC) in drugo mednarodno sodelovanje:

20. Aktivnosti Sveta v EEAC;
21. 14. letna konferenca EEAC 2006, Poljska, 'Action for Sustainable Forest Management – From Coordination to Education';
22. 15. letna konferenca EEAC 2007, Portugalska, 'Energy Efficiency – Key Pillar for a Competitive, Secure and Sustainable Europe';
23. Mednarodna tehnološka, pedagoška in razvojna konferenca INTED 2007, Španija;
24. 2. Mednarodni simpozij o upravljanju z okoljem, 2007, Hrvaška.



Ad 1)

Pogledi Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije na strateška vprašanja upravljanja z okoljem v Sloveniji za obdobje 2007-2013

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je na seji 7. novembra 2006 sprejel: **Pogledi Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije na strateška vprašanja upravljanja z okoljem v Sloveniji za obdobje 2007-2013.**

Evropski biro za okolje v svojem sporočilu ocenjuje, da Evropska komisija ni storila, kar se od nje pričakuje za uvajanje sonaravne strategije trajnostnega razvoja (New EU Sustainable Development Strategy). Po tej oceni komisija nima pravih ambicij niti vizije, kaj je treba storiti, zato ni niti nujnih ukrepov niti jasnih ciljev posameznih projektov in njihove časovne opredelitve. Na biroju sodijo, da je nova strategija EU pravzaprav korak nazaj v primerjavi s strategijo, ki je bila sprejeta v Gothenburgu junija 2001. Sedanje stanje je verjetno posledica zmanjšanih prizadevanj za sonaravni trajnostni razvoj v posameznih državah članicah EU, kar odseva korekcija Lizbonske strategije, ki sedaj poudarja predvsem gospodarski razvoj in v skladu s tržnim opredeljevanjem ne posveča potrebne skrbi sonaravnemu gospodarjenju s prostorom, naravnimi dobrinami in okoljem.

Zato je nujno, da se Svet za varstvo okolja Republike Slovenije v svojih pogledih opredeli do strateških vprašanj upravljanja z okoljem do načrtov Vlade Republike Slovenije in Državnega zbora Republike Slovenije v obdobju 2006–2008, predvsem pa do vizij v obdobjih do 2013 in 2023. Svoje aktivnosti mora bolj kot doslej povezovati z aktivnostmi Evropskega združenja svetov za varstvo okolja in trajnostni razvoj (EEAC - European Environmental Advisory Councils) in postati preko njih aktiven dejavnik v EU.

V letih 2005-2006 je bilo delo Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije posvečeno nekaterim vsebinam, ki lahko podprejo vizijo sveta v naslednjem obdobju. Predvsem temeljne tri konvencije ZN: o spremembi podnebja, o biotski raznovrstnosti in o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal, ki jih je obravnaval projekt NSCA (Nacionalna samocena potreb po krepitvi zmogljivosti za globalno okoljsko upravljanje), so lahko osnova za nekatere ključne usmeritve Sveta. Svet je bil na seji ob obravnavi rezultatov tega projekta seznanjen z mnogimi podatki, ki nakazujejo na nujnost sprememb v mišljenju tako politikov kot gospodarstvenikov in tudi državljanov sploh. Dejstvo je, da bo v naslednjih desetletjih potrebno korenito spremeniti naš odnos do navad v vsakdanjem življenju, predvsem potrošništva, in s tem tudi do gospodarskega razvoja. Te spremembe pričakujemo tako lokalno kot tudi globalno.

Razmere v svetu so vedno bolj zapletene. Označujejo jih podnebne spremembe, še vedno zelo dinamična rast prebivalstva v razvojno zaostajajočem delu sveta, svet težijo boleče razlike med revščino in bogastvom ter različne bolezni. Tržno gospodarstvo s pretiranim potrošništvom vedno bolj obremenjuje okolje in ga celo podcenjuje. Vsekakor sedanji razvoj gospodarstva ni sonaraven, saj poslabšuje stanje v naravi. Rimski klub znanstvenikov in razni inštituti opozarjajo, da je svet zašel v takšno ekološko in

ekonomsko krizo, da je potrebna najprej rešitev iz krize, potem bo šele mogoč nov razvoj s tehnološkim in tudi družbenim napredkom. Verjamemo, da obstaja racionalna pot v urejeno družbo znanja in primerne blaginje za vse sloje in območja. Zavedamo pa se, da bo prehod dolgotrajen in zahteven, korenit za odnose doma in v svetu.

Pomemben mejnik je spoznanje, da so plodovi znanstveno-tehnične revolucije 20. stoletja privedli do izjemnega dviga globalnega družbenega bruto proizvoda (DBP) in blaginje, ki pa sta v svetu zelo neenakomerno porazdeljena, kar povzroča konfliktnost, ki se bo s hitrim razvojem Kitajske in Indije in mogoče tudi latinsko-ameriških držav še povečala. Izenačenje standarda "držav v razvoju" s sedanjim standardom Evrope in ZDA bi zaradi porabe naravnih virov privedlo do ekološke katastrofe, kot jo napovedujejo scenariji poročila o "mejah rasti" (Rimski klub).

Zmanjšanje blaginje "razvitih" v dobro "nerazvitih" danes politično ni izvedljivo, saj je vsa moč v razvitih državah, toda kako dolgo še? Dr. Meadows iz ZDA, eden od avtorjev študije 'Meje rasti', je predstavil četrto dopolnjeno izdajo te knjige, v kateri upošteva stanje z začetka leta 2004. Ocenjuje, da resnični "trajnostni razvoj" sploh ni več mogoč: katastrofo se da le še omiliti, ne pa preprečiti. Zato namesto "trajnostnega razvoja" predlaga "razvoj za preživetje". Svet za varstvo okolja Republike Slovenije pa je v svojih stališčih že ob razpravi o okoljskih razvojnih dilemah opozoril na rabo izraza "trajnostni razvoj" in ga zamenjal s "sonaravnim usklajenim razvojem", kar je bistvena razlika in edina dolgoročno primerna oblika razvoja človeštva.

Kritično ustvarjalen odziv na dogajanja v svetu so stališča in predlogi predsednika Earth Policy Instituta v ZDA, Lesterja R. Browna, ki je v maju 2006 v Kopenhagenu predstavil svojo novo knjigo 'Plan B 2.0' Rescuing a Planet Under Stress and a Civilization in Trouble' (Plan B 2.0, Reševanje planeta v stresnem položaju in civilizacije v težavah) komiteju za znanost EEA. Avtor dokazuje, da smo resnično pred hudo preizkušnjo sedanjega gospodarjenja z naravnimi viri. To je lahko opomnik tudi Sloveniji, katere strateško varnost označujejo širni gozdovi, kmetijstvo in prehrana ter vodno gospodarstvo. Velika energetska odvisnost in pritiski na okolje pa to varnost ogrožajo. Cene surove nafte in plina bodo v naslednjih letih še vedno rasle (zaradi povečane porabe goriv na Kitajskem in v Indiji ter drugih razvijajočih se trgih). Sedaj znane zaloge nafte kažejo, da se energetska kriza približuje veliko hitreje, kot smo pričakovali. To nakazuje tudi vedno več nakupov lastnih delnic s strani energetskih multinacionalk in to nad ceno, po kateri so jih pred časom prodale.

Pomanjkanje goriv in vedno težja oskrba z vodo bosta imeli tudi vpliv na globalizacijo svetovne prehranske ekonomije, ki sloni na poceni transportu, ki pa bo vedno dražji. Zato bo pridelava in poraba hrane vedno bolj lokalna. To je močan opomnik Sloveniji, ki zadnje čase, pod vplivom gradbenega kapitala, neracionalno gospodari s kvalitetnim kmetijskim prostorom, saj se zanaša na danes poceni uvoženo hrano. Kaj kmalu se lahko dogodi, da se bo, tudi pod vplivom trenutne politike EU, velik del rastlinske pridelave namesto za hrano usmeril v energente (Sladkorna tovarna Ormož), saj bo cena ugodnejša kot pa v prehranski rabi.

Vrsta ja vzvodov v naravi in ekonomiji, o katerih bo odločal razvoj v prihodnjih letih. Pomembna so tudi opozorila Evropskega združenja svetov za varstvo okolja in trajnostni razvoj (EEAC), v katerem sodeluje tudi Svet za varstvo okolja Republike Slovenije, da je treba izpopolniti Lizbonsko strategijo, ki usmerja predvsem razvoj ekonomije in večanje števila delovnih mest, manj pa upošteva evropsko okoljsko in nacionalno strategijo usklajenega in sonaravnega razvoja kot bistvo razvojne vizije, ki bi bolj upoštevala omejenost naravnih virov.

In kakšno je stanje v Sloveniji?

Dobro ohranjena narava, s katero se ponaša Slovenija, je poleg naše ustvarjalnosti osnova za ohranjanje naroda. Zato moramo biti toliko bolj pozorni, da preprečimo ogrožanje: onesnaževanje vode, neurejeno gospodarjenje z odpadki, onesnaževanje zraka in emisije toplogrednih plinov (promet), degradacijo in naravnim nesrečam izpostavljena posamezna območja, neracionalno urbanizacijo, krčenje obdelovalnih tal in razvojne težave v kmetijstvu in gozdarstvu ter ponekod slabo infrastrukturo (zlasti v manjših občinah). Obveznosti po Kjotskem protokolu, ki pa jih nikakor ne moremo izpolniti, in obveznosti o čiščenju odpadnih voda so finančno bolj zahtevne kot izgradnja avtocest.

Meteorološke ocene kažejo, da se utegne v prihodnje pogostnost ujm in suš še stopnjevati, obenem pa so manj zanesljive tudi napovedi o padavinah. Kmetijske suše postajajo v Sloveniji stalen problem. Zato moramo posebno pozornost posvetiti daljšemu zadrževanju voda v Sloveniji in s tem pomagati kmetijstvu ne le s podporami in pomočjo ob izgubah in sušah, saj plačevanje škode dolgoročno ne rešuje problemov. Lotiti se moramo nekaterih radikalnih sprememb v kmetijski politiki, ki so nujne tudi zato, ker je pričakovati zmanjšanje subvencij v okviru EU. Kmetijstva in gozdarstva ne moremo ocenjevati samo po skromnem deležu BDP, ki je okoli 3 %, saj gre za panogo, ki skrbi za rastlinsko odejo, za največjo in nenadomestljivo tovarno življenja.

Razvojna strategija določa kmetijstvu zahtevne proizvodne cilje, ekonomsko in energijsko učinkovitost, ohranjanje kulturne krajine; torej naloge, za katere se počasi usposablja z razvijanjem družinskih kmetij ter podjetij in organskega kmetovanja za pridelovanje kakovostne hrane. Te naloge lahko opravlja samo, če ima dovolj obdelovalnih tal. Teh pa za samooskrbo s hrano ni več dovolj, ker je z industrializacijo, urbanizacijo in razvojem prometnega omrežja izgubila in še izgublja najboljša tla.

Tega procesa nista zaustavili niti prostorska niti razvojna politika kljub vsem resolucijam in predpisom; pravzaprav sta ga v nekaterih primerih celo podpirali, zato so nujni odločni ukrepi. Ustaviti je treba odvzemanje najboljših kmetijskih zemljišč, predvsem obdelovalnih tal, kajti zaraščene površine, ki so večinoma v višjih legah, lahko izkoristi le živinoreja, ki se že danes utaplja v presežkih, zato je izvajanje konvencije o boju proti različnim degradacijam tal nujno.

Potrebna bo korenita politična diskusija, kako prestrukturirati slovensko kmetijstvo ter na kakšen način zagotoviti razvoj podeželja in zaustavitev procesa praznjenja podeželja. Čeprav je delež gozdov velik, je potrebno gospodariti z gozdovi tako, da bo ohranjena

njihova multifunkcionalnost, sočasno pa bo potrebno povrniti ugled lesno predelovalni industriji in povečati uporabo biomase, kot kemično akumulirane sončne energije za proizvodnjo goriv ter kombinirane proizvodnje elektrike in toplote.

Na področju energetske oskrbe se ne izvajajo usmeritve resolucije o Nacionalnem energetskem programu glede učinkovite rabe energije in uporabe obnovljivih virov energije (OVE). Predvidena sredstva za pospeševanje ukrepov na tem področju so več kot 15-krat manjša od predvidenih v resoluciji. V Sloveniji smo še vedno visoko pri potrebni primarni energiji na enoto družbenega proizvoda, pri porabi elektrike pa sodimo v sam vrh najbolj razvitih držav. Ker je to najbolj kakovostna energija, potrebna tudi za bodoči razvoj (robotizacija tovarn, promet, klimatizacija), moramo nujno preveriti njeno sedanjo porabo in jo uskladiti z družbenim razvojem. Dolgoročni vzor nam bi morala biti Danska, ki je v slabem desetletju izjemno povečala energetske učinkovitost, povečala rabo OVE in BDP. Sledili bi lahko tudi odločitvi Švedske, ki za leto 2020 planira družbo brez uporabe nafte. Pri enaki količini primarne energije bi morala Slovenija doseči vsaj trikrat večji BDP, če želimo govoriti o okolju in naravi prijazni družbi.

Raziskave 'Stanje ekosistemov na prelomu tisočletij' in sintezno poročilo 'Ekosistemi in človekova blaginja' so nakazali naslednje zaključke: (a) človek je povzročil hitrejšo in občutnejšo spremembo v naravi, kot jim ta lahko sledi; (b) te spremembe prizadevajo tako človekovo blaginjo kot gospodarski razvoj; (c) spremembe bodo še intenzivnejše v prvi polovici 21. stoletja; (č) obstaja več možnosti, da se ohranijo koristi ekosistemov in omejijo negativni učinki, toda tega se je treba lotiti takoj in temeljito.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije namerava posvetiti največ pozornosti naslednjim temam, katerih vsebine in aktivnosti bi naj postale prioritete v obdobju 2007-2013:

Spodbujanje izobraževanja, raziskovanj in tehnološkega napredka:

- izobraževanje ter interdisciplinarno raziskovalno in razvojno delo za prehod v družbo znanja, informatike ter kakovostne proizvodnje in storitev;
- razvoj okoljskih tehnologij kot osnova za sonaravni tehnološki in gospodarski napredek;
- obvladovanje kemizacije dejavnosti in okolja (koristne in negativne strani kemične proizvodnje) kot pogoj za zdravo okolje in zdravstveno zaščito prebivalstva;
- uvajanje energetske učinkovitih tehnologij z visoko dodano vrednostjo;
- uvajanje energetskih tehnologij za izrabo obnovljivih virov energije;

Sodobni družbeni razvoj v razmerah globalizacije in potrošništva:

- zagotavljanje varovanja okolja v razmerah tržnega gospodarstva;
- prenova in preurejanje slovenskega gospodarstva za sonaravno uravnoteženi razvoj;
- prednosti in negativni učinki sodobnega potrošništva;
- civilna družba in okolje;

Spreminjanje narave v Sloveniji:

- podnebne in biotske značilnosti ter spremembe v naravnem okolju Slovenije;
- gospodarjenje s celinskimi vodami in morjem;
- preventiva pred naravnimi nesrečami;
- sprememba podobe slovenskih pokrajin;

- Natura 2000 in problemi;

Spreminjanje družbe v Sloveniji:

- spremembe v prebivalstvu Slovenije;
- varstvo zdravja ljudi in blaginja;

Gozdovi Slovenije, njihov naravovarstveni in gospodarski pomen:

- sonaravno gospodarjenje z gozdovi;
- večnamenska raba gozda;
- biotska raznovrstnost v gozdu;

Sonaravno gospodarjenje s tlemi:

- gospodarno ravnanje s tlemi;
- ogrožanje tal in preventiva;

Prostorsko urejanje in zemljiška politika:

- prostorsko urejanje v zakonodaji in praksi;
- sonaravna zemljiška politika;
- glavni procesi v prostoru: urbanizacija, deagrarizacija, promet in turizem;
- policentrični razvoj;

Energija in energetika – pogoj obstoja in napredovanja:

- zmanjšanje energetske intenzivnosti in povečanje učinkovite rabe;
- energetska sanacija stavb in proizvodnih obratov;
- povečana uporaba obnovljivih virov energije;
- perspektive jedrske energetike, delovanje NE Krško in reševanje problematike radioaktivnih odpadkov;

Razvoj in preurejanje prometa:

- spremembe v prometu v naslednjem desetletju v odprtem in urbanem prostoru;
- zmanjšanje izpušnih plinov;
- izboljšanje prometne varnosti;
- mednarodni vidiki preurejanja prometa.

Ad 2)



Rezultati projekta NCSA – Nacionalna samoocena potreb po krepitvi zmogljivosti za globalno okoljsko upravljanje ter predlogi za vključitev v Državni razvojni program in druge razvojne programe za obdobje 2007-2013

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je bil na seji 3. julija 2006 seznanjen s **projektom Nacionalne samo-ocene potreb po krepitvi zmogljivosti za globalno okoljsko upravljanje (NCSA)**, ki se je ob podpori Sklada za svetovno okolje (GEF - Global Environmental Facility) in Razvojnega programa Združenih narodov (UNDP - United Nations Development Programme) izvajal v letih 2005 in 2006 v okviru Ministrstva za okolje in prostor, izvajanje pa je vodil Regionalni center za okolje za Srednjo in Vzhodno Evropo (REC), predstavniška pisarna v Sloveniji.

Na podlagi razprave o prednostnih nalogah, ugotovljenih v okviru projekta NCSA, in predlogih za njihovo vključitev v Državni razvojni program ter druge razvojne in operativne programe Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 je svet sprejel naslednja

stališča in predloge:

1.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije podpira prednostne naloge za krepitev zmogljivosti pri izvajanju treh globalnih konvencij: o biološki raznovrstnosti, o spremembi podnebja in o boju proti dezertifikaciji/degradaciji tal ter na presečnih področjih teh konvencij, ki izhajajo iz sinteznega poročila projekta NCSA: Krepitev zmogljivosti za globalno okoljsko upravljanje v Sloveniji.

2.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije, da rezultate projekta NCSA prouči in ustrezno vključi v Državni razvojni program Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 (DRP) ter druge razvojne in operativne programe varstva okolja in trajnostnega razvoja.

3.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije meni, da je v DRP potrebno določiti kot prednostne predvsem naslednje naloge:

- zagotovitev zadostnih sredstev za varovanje zaščitenih območij Natura 2000 in razvojnih vzpodbud zaradi omejitev, ki so posledica Nature 2000 na teh območjih, kar bo pripomoglo k skladnejšemu regionalnemu razvoju, poleg tega pa tudi k vzpostavitvi ustreznih monitoringov ter izboljšanju izvajanja predpisov in okrepitvi inšpekcijskega nadzora;
- uveljavitev učinkovitega mestnega in primestnega javnega potniškega prometa ter preusmeritev tovornega prometa s cest na železnico;
- sanacija degradiranih območij, predvsem starih industrijskih con, ter preprečitev nadaljnje pozidave najboljših kmetijskih zemljišč;
- učinkovita raba energije in uporaba obnovljivih virov energije, pri čemer je posebno pomembna energetska revitalizacija/sanacija obstoječih objektov in okolju prijazni decentralizirani sistemi za energetske oskrbo.

4.

Svet tudi meni, da DRP ne more temeljiti na razvoju vseh sektorjev, temveč je potrebno oceniti, na katerih področjih se lahko doseže največje učinke za perspektivni razvoj Slovenije.

5.

Cilj nadaljnjega razvoja bi moral sloneti na celoviti presoji gospodarjenja v okolju, kajti okolja ni mogoče samo varovati.

Koncept celovite presoje vplivov politik, programov in planov na okolje je pomembno orodje zagotavljanja pravočasnega ugotavljanja njihove kakovosti za sonaravni trajnostni razvoj Slovenije. Potrebno bi bilo izdelati tudi oceno izvajanja celovitih presoj vplivov na okolje, izvedenih na podlagi določb novega zakona o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 41 z dne 22. 4. 2004).

6.

Okrepiti je potrebno sodelovanje med sektorji na ravni vlade; prouči naj se možnost združevanja ali dopolnjevanja nalog in obveznosti v okviru obstoječih institucij. Potrebno bi bilo tudi izboljšati sodelovanje med vladnimi in nevladnimi razvojnimi deležniki z namenom izboljšanja stanja na področju oblikovanja, izvajanja in spremljanja državnih programskih dokumentov.

Na področju sonaravnega trajnostnega razvoja je kakovost institucionalnega okvira in usposobljenosti deležnikov ključnega pomena za doseganje razvojnih ciljev. Zato Svet

za varstvo okolja Republike Slovenije kot posebej pomembne Državnemu zboru Republike Slovenije in Vladi Republike Slovenije predlaga naslednje ukrepe za krepitev institucij:

- pripravo metodologije oblikovanja, spremljanja in vrednotenja izvajanja strategij in programov;
- določitev obveznosti rednega poročanja o učinkovitosti in uspešnosti izvajanja strategij, programov in predpisov;
- pripravo pregleda stanja na področju sodelovanja in udeležbe deležnikov v postopkih priprave dokumentov, določitev ukrepov za izboljšanje stanja ter pripravo navodil za izvajanje posvetovalnih procesov.

7.

Urediti je potrebno status nevladnih organizacij, ki na področju varstva okolja v Sloveniji delujejo v javnem interesu, kot to določa zakon o varstvu okolja.

V tem sklopu Svet za varstvo okolja Republike Slovenije poudarja, da je za doseganje ciljev na področju sonaravnega trajnostnega razvoja ključnega pomena sodelovanje različnih deležnikov in med njimi še posebej organizacij civilne družbe oz. nevladnih organizacij. Razvoj civilne družbe v zadnjih letih je pokazal, da je potrebno dodatno krepiti sistemske in institucionalne možnosti za njeno delovanje. Za uspešno delovanje nevladnih organizacij je potrebno:

- stimulatивно politično okolje, ki omogoča razvoj civilnega dialoga ter partnerstva med nevladnimi organizacijami in državnimi organi oziroma organi lokalnih skupnosti ter
- uveljavitev sistemske pravne ureditve in financiranja.

Ad 3)



Raba prostora na onesnaženih območjih in upoštevanje okoljske zakonodaje (primer lokacije stare Cinkarne)

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je na seji 3. julija 2006 obravnaval **rabo prostora na onesnaženih območjih in upoštevanje okoljske zakonodaje (primer lokacije stare Cinkarne)** ter ob tem sprejel naslednja

stališča in predloge:

1.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije meni, da je okolje strateška prednost Slovenije in ga je potrebno varovati s sonaravnimi pristopi. Zato svet tudi podpira pobudo za sistemsko umestitev sonaravnih pristopov z ekoremediacijami v razvojne programe Slovenije in prizadevanja za imenovanje projektnega sveta za projekt "Sonaravni razvojni pristopi za izboljšanje ekološkega stanja v Sloveniji s pomočjo ekoremediacij".

2.

Smiselno je uporabljati opuščene industrijske površine za gradnjo novih objektov, vendar ob doslednem upoštevanju vse relevantne zakonodaje, tako nacionalne kot zakonodaje in smernic Evropske unije. Na onesnaženih območjih je potrebno za vsak poseg v prostor izvesti presojo vplivov na okolje.

3.

Država bi morala aktivno sodelovati pri finansiranju sanacije degradiranih površin in v ta namen v Državnem razvojnem programu Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 predvideti ustrezna sredstva iz EU skladov in namenskih sredstev proračuna, saj gre v večini primerov za onesnaženja daljših obdobj, ko tehnologija in okoljska ozaveščenost nista bili na današnji ravni.

4.

Degradirana območja bi morala biti v zakonu o skladnem regionalnem razvoju opredeljena kot posebna planska kategorija.

5.

Ker je območje stare Cinkarne v občini Celje glede na rezultate analiz eno najbolj obremenjenih in onesnaženih zemljišč v Sloveniji, je potrebno pristopiti k sistematični in celoviti sanaciji tega območja. Pred kakršnimi koli nadaljnjimi posegi je potrebno v skladu z obstoječo zakonodajo izvesti celovito presojo vplivov na okolje za celotno območje stare Cinkarne.

6.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije meni, da bi bila sanacija območja stare Cinkarne s transportom onesnažene zemljine na drugo lokacijo lahko strokovno sporna iz dveh razlogov: ob transportu in deponiranju zemljine prihaja do prašenja ter po več letih deponiranja se izgubi sled za onesnaženim materialom.

Ad 4)



Izjava o (ne)učinkoviti rabi energije v Sloveniji

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je na seji 3. julija 2006 sprejel naslednjo

izjavo o (ne)učinkoviti rabi energije v Sloveniji:

Ob javni razpravi o osnutku Državnega razvojnega programa Republike Slovenije za obdobje 2007–2013 želi Svet za varstvo okolja Republike Slovenije, glede na načrtovane razvojne usmeritve v slovenski energetiki ter še posebej z vidika usklajevanja med povečano rabo elektrike in novim naložbenim ciklusom v elektroenergetiki, opozoriti slovensko javnost in odgovorne lastnike in upravljavce v energetske gospodarstvu na naslednje:

1.

Slovenija se sooča z visoko energetske intenzivnostjo in rastjo rabe energije, posebej elektrike, kar kaže njene izrazite razvojne težave. V obdobju, ko najbolj razvita gospodarstva težijo k rasti, ki ne temelji na rasti rabe energije, je v Sloveniji rast porabe električne energije celo višja od rasti bruto domačega proizvoda. S povprečno letno stopnjo rasti 4,5 % v zadnjih štirih letih in brez uvajanja novih tehnologij kaže tak razvoj na neučinkovitost porabe elektrike v široki rabi (trgovina, klimatizacija prostorov) in le v nekaterih proizvodnih dejavnostih. V deležu končne energije je delež elektrike že

primerljiv z najbolj razvitimi državami v svetu, medtem ko je BDP kar trikrat ali več manjši.

V Slovenski okoljski, energetske in državni politiki je doseženo visoko soglasje glede nujnosti podpore spodbujanju in razvoju obnovljivih virov energije in učinkoviti rabi energije. Resolucija o nacionalnem energetske programu (ReNEP) predvideva sredstva v obsegu 14 mrd SIT/leto. Dejanska realizacija sredstev v ta namen pa zaenkrat dosega le 1 mrd SIT letno. Z Državnim razvojnim programom je potrebno ta razkorak odpraviti. Zato je nujno za obdobje 2007-2013 zagotoviti sredstva v obsegu 14 mrd SIT/leto, kot je bilo predvideno v ReNEP. Ustrezna sredstva se že zbirajo v državnem proračunu na osnovi akciz in taks (akcize na goriva, taksa na emisije CO₂), z usmerjeno fiskalno politiko pa bi se zbiranje sredstev iz sektorja energetike in ekologije lahko še povečalo.

2.

Program spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije je za Slovenijo predvsem gospodarski razvojni program. Posebno pomemben je program energetske revitalizacije/sanacije obstoječih stavb ter okolju prijazni decentralizirani sistemi za energetske oskrbo. Z njim dolgoročno nadomeščamo uvoz goriv z investicijami, storitvami in lokalnimi obnovljivimi viri energije. Program zagotavlja vsaj 5000 novih delovnih mest na področju gradbeništva in ravnanja z energijo. Prispeva k dvigu konkurenčnosti na področju, kjer imamo znanje in tradicijo, to je k tehnološkemu razvoju na področju gradbenih in drugih materialov, stavbnega pohištva, energetske tehnologij in sistemov, informacijske tehnologije itd. Pospešuje tudi regionalni razvoj, še posebej na osnovi večje uporabe obnovljivih virov energije. Pri tem se znižujejo stroški za energijo prebivalstva in v industriji. Istočasno pomeni sanacija javnih objektov znižanje obremenitev javnih financ, izboljšanje bivalnega udobja in delovnih pogojev državljanov in državljanov ter posledično znižanje stroškov za zdravstvo.

3.

Program usklajenega in sonaravnega razvoja energetike v Sloveniji mora postati ključen za izpolnjevanje obveznosti Slovenije iz Kjotskega protokola, kjer bo imela naša država edina med novimi članicami težave. Program učinkovite rabe energije in uvajanja OVE (HE, vetrnih elektrarn, geotermalnih elektrarn, sončne energije in kogeneracije iz biomase) je tudi najboljši odziv na nove izzive glede strateške zanesljivosti oskrbe z energijo ter predvsem vedno večja ekonomska tveganja, povezana z rastočimi cenami goriv.

4.

Ocena obsega potrebnega financiranja dejavnosti usklajenega in sonaravnega razvoja energetike - trajnostne energetike - za obdobje 2007 – 2013 izhaja iz ReNEP in za obdobje 2007-2013 znaša okoli 1,5 mrd Evrov. Za doseganje okoljskih in razvojnih ciljev je potrebno (na osnovi dokumentov Ministrstva za okolje in prostor) zagotoviti iz proračuna Republike Slovenije in skladov EU skupaj okoli 410 mio Evrov, kar bi vodilo k okoli 1100 mio Evrov (okoli 75 %-ni delež) investicij s strani zasebnih podjetij in občanov za investiranje v projekte učinkovite rabe in izkoriščanja obnovljivih virov energije. Pri tem bi imeli prednost energetska sanacija stavb ter okolju prijazni decentralizirani sistemi za energetske oskrbo. Del sredstev pa bi moral biti namenjen izvedbi demonstracijskih projektov, energetske svetovanju ter informativnim, ozaveščevalnim in promocijskim aktivnostim. S finančnimi spodbudami države ter vlaganji gospodarskih

družb in občanov bi na tak način zagnali nov investicijski cikel v višini okoli 200 milijonov Evrov na leto.

5.

Zaradi velikosti Slovenije in ker bi pri realizaciji večine investicij iz takšnega programa šlo za manjše in razpršene investicije, je potrebno večino sredstev alocirati v zagotavljanje možnosti črpanja iz strukturnih skladov oz. skladov za regionalni razvoj in razvoj podeželja (kar zlasti velja za rabo OVE, kot so lesna biomasa, bioplin in energija sončnega sevanja). Le manjši del (manj kot 25 %) sredstev je smiselno alocirati v kohezijske sklade za večje projekte, n.pr. geotermalne elektrarne in rastlinjake.

6.

Nujno je, da s sprejetim Operativnim programom za usklajeno in sonaravno energetiko, usklajeno z Državnim razvojnim programom, izkoristimo možnosti, ki jih ponuja evropska strategija koriščenja strukturnih skladov v novi finančni perspektivi, in tudi z integracijo vsebin v elemente ostalih programov: razvoja regij, razvojne mreže Slovenije, spodbujanja podjetništva in prilagodljivosti razvoja človeških virov idr.

7.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije ne nasprotuje izgradnji novih elektroenergetskih objektov in drugih infrastrukturnih objektov za potrebe tranzita, če bodo upoštevani visoki standardi varstva okolja in narave ter v kolikor bo tak razvoj zagotavljal izpolnjevanje sprejetih mednarodnih obveznosti, povečanje energetske učinkovitosti in približevanje Slovenije na tem področju parametrom, ki jih danes dosega npr. Danska.

8.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije posebej opozarja na težko rešljivo problematiko v prometu, kjer davčna zakonodaja ne zavira nabavo vedno večjih, dražjih in za slovenske potrebe nepotrebni vozil.

9.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije predlaga Vladi Republike Slovenije in drugim pristojnim organom, da nemudoma sprejmejo bistveno ostrejšo zakonodajo na področju toplotne zaščite stavb in učinkovite rabe energije ob smotrnem upoštevanju EU direktiv.

Ad 5)



Namera Republike Italije za izgradnjo terminala za utekočinjeni zemeljski plin v Tržaškem zalivu

Izvršni odbor Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije je na seji 10. aprila 2006 o **nameri Republike Italije, da zgradi terminala za utekočinjeni zemeljski plin v Tržaškem zalivu**, sprejel naslednje

s t a l i š č e:

Novice, da namerava italijanska energetika postaviti v Tržaškem zalivu dva terminala za utekočinjeni zemeljski plin, ki bi ga dovažali s tankerji in tehnološko

obdelali za oskrbo odjemalcev, so vznemirila strokovno in širšo javnost. Razloga za to sta, da o dogajanju v plitvem morju zaliva blizu mest, ki pripada dvema državama, italijanska pobudnica projektov ni vnaprej korektno obvestila sosedov, in bojazen, da bi takšni projekti in tankerski transport nevarno ogrozili okolje in mesta ter zelo poslabšali morski ekosistem, kar bi povzročilo večjo škodo širšemu zaledju. Tudi odziv italijanskih krogov na vztrajanja slovenskega Ministrstva za okolje in prostor o vpogledu v projekte in okoljevarstvene študije še vedno ne ustreza obveznim okoljevarstvenim presojam in ukrepom za takšne posege v naravo in družbeno okolje. Brez ustreznih zagotovil in sporazuma takšnih neutemeljenih pobud ni mogoče sprejeti.

Zato je Izvršni odbor Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije **predlagal**:

1.

Vlada Republike Slovenije mora vztrajati, da se zadostno seznanijo s projekti terminalov v severnem Jadranskem morju z vsemi relevantnimi podatki in študijami o varstvu morja in okolja ter zaščitenih območij posebej, zatem pa se po vsestranski presoji dogovori z italijansko vlado o zadostnem varstvu okolja in ljudi v zaledju Tržaškega zaliva.

2.

Glede na sedanjo veliko obremenitev Tržaškega zaliva s pomorskim prometom in rastoči promet po 5. mednarodnem prometnem koridorju ob Tržaškem zalivu, na katerega se navezuje tranzit po Jadranskem morju skozi tržaško in koprsko luko proti Srednji in Vzhodni Evropi oziroma obratno, dodatne obremenitve s tankerskim prometom za plinski terminal in tehnologijami predelave tekočih goriv niso sprejemljive. Predlagamo, naj se terminala locirata zahodneje od izliva Soče, kjer so ugodnejše lokacije in manj ogroženo okolje, kot pa v ožjem plitvem delu Tržaškega zaliva.

Ad 6)



Osnutek Državnega razvojnega programa Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v povezavi z Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023

Parlamentarna skupina GLOBE Slovenija in Svet za varstvo okolja Republike Slovenije sta na skupni seji 14. novembra 2006 ob obravnavi **osnutka Državnega razvojnega programa za obdobje 2007-2013 v povezavi z Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023** sprejela naslednja

stališča in predloge
k osnutku Državnega razvojnega programa za obdobje 2007-2013:

SPLOŠNA STALIŠČA IN PREDLOGI:

- Osnutek Državnega razvojnega programa (DRP) za obdobje 2007-2013 sicer korektno povzema osnovni namen Strategije razvoja Slovenije, to je celovito blaginjo prebivalstva, vendar izhaja iz razvojne predpostavke, da je ključni razvojni zaostanek Slovenije za povprečjem razširjene EU še vedno na področju gospodarske razvitosti. Pomembno je, da se glede na opredeljeno usmeritev trajnostnega razvoja Slovenije okoljski cilji obravnavajo enakopravno z gospodarskimi in socialnimi v vseh razvojno-investicijskih programih DRP, še zlasti tistih, ki podpirajo povečanje konkurenčnosti in gospodarsko rast.
- Pogreša se jasna razmejitev med posameznimi temeljnimi elementi javnega načrtovanja politik (problemi - cilji - merila - instrumenti - izvedba - monitoring) ter obrazložitev z variantnimi scenariji možnih modelov prihodnjega razvoja in ocenami pričakovanih učinkov.
- Potrebno bi bilo izdelati oceno o prostorskih, okoljskih in energetskih posledicah udejanjanja razvojno-investicijskih programov DRP, kar bi moralo biti tudi osnova za smotrni izbor in financiranje nacionalnih razvojnih projektov, opredeljenih v resoluciji za obdobje 2007-2023.
- DRP obravnava prostor enostransko kot skoraj izključno razvojni dejavnik, kar je posledica prednostnega cilja DRP v smeri povečanja konkurenčnosti in večje gospodarske rasti. Posledica tega je obsežno širjenje pozidave prostora brez ustreznih kriterijev za smotrno rabo in s tem izgubo, predvsem v ravninskem svetu, najboljših kmetijskih površin.
- Glede na potratno rabo energije v Sloveniji, skromne domače neobnovljive vire energije in okoljske omejitve rabe obnovljivih virov energije, bi moral program trajnostne energije postati ključni energetsko-okoljski program DRP.
- Kmetijstvo in podeželje naj se jasneje in določneje umesti v celotnem procesu načrtovanja razvoja in v samem programskem dokumentu DRP.

STALIŠČA IN PREDLOGI K POSAMEZNIM POGLAVJEM :

K poglavju 2. Analiza obstoječega razvojnega konteksta:

- V podpoglavju 2.1. Razvojno izhodišče Slovenije in njen razvojni zaostanek za EU naj se pri povezovanju ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja v tabeli 'Analiza ključnih prednosti, pomanjkljivosti, priložnosti in nevarnosti' enakovredno dodata tudi vidika smotrnega prostorskega razvoja (urbanega, zemljiškega, ...) in kakovosti bivanja.
- K podpoglavju 2.3. Teritorialno sodelovanje:
Teritorialno sodelovanje ne more v celoti nadomestiti manjkajočega programa razvoja mest in urbanih aglomeracij. Največji prostorsko razvojni problem v Sloveniji je neurejenost slovenskih mest in somestij v primerjavi z drugimi evropskimi urbaniimi središči, saj kaotična gradnja trgovskih velecentrov ne prispeva k dodani vrednosti slovenskega gospodarstva. Če ne bomo krepili urbanih središč in njihovega vpliva na gospodarski razvoj, se bodo poslabšale tudi razmere na podeželju in v okolju.

K poglavju 4. Vpetost DRP v realizacijo razvojnih prioritet Slovenije:

K podpoglavju 4.3. Osrednji razvojni projekti:

- V točki 2. 'Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov' je potrebno opredeliti tudi programe celovite prenovе naselij in sanacije degradiranih urbanih prostorov.
- V točki 3. je za učinkovito upravljanje okolja potrebno tudi uspešnejše izvajanje kakovosti življenja in bivanja, predvsem v urbanih območjih. Zaradi sinergijskih učinkov za razvoj gospodarstva (gospodarskih con), novih stanovanjskih območij oz. mest in drugih naselij kot celote je primerno povezati zemljiško in okoljsko politiko, predvsem pa usmeriti njihove programe in projekte na območja intenzivnega urbanega razvoja.

K poglavju 5. Cilji in razvojno-investicijske prioritete DRP:

K podpoglavju 5.1. Cilji DRP:

- V drugem cilju DRP naj se doda vsaj še "kakovost bivanja" oz. zajame vse cilje, ki so že opredeljeni v Strategiji razvoja Slovenije in Strategiji prostorskega razvoja Slovenije.
- Na ravni DRP ni navedenih okoljskih, energetskih in prostorsko zasnovanih kazalcev, ki bi empirično omogočali primerjavo okoljskih posledic, npr. načrtovane stopnje rasti BDP, investicij, zaposlenosti, dviga izobrazbe itd..

K podpoglavju 5.2. Predstavitev razvojno-investicijskih prioritet DRP:

- V točki 5.2.1. 'Konkurenčno gospodarstvo in hitrejša rast' je potrebno v okviru splošne podpore novim tehnologijam in inovativnosti, kot ključnih dejavnikov konkurenčnosti, dodati tudi podporo ekoinovacijam in okoljskim tehnologijam, vključno s sistemsko podporo ekoremediacijam, ki bi vodile k sonaravni rabi okoljskega kapitala Slovenije.
- V točki 5.2.2. 'Učinkovito ustvarjanje, dvosmerni pretok in uporaba znanja za gospodarski razvoj in kakovostna delovna mesta' naj se izpostavi podpora vseživljenjskemu trajnostnemu, sonaravno zasnovanemu izobraževanju in okoljski vzgoji v šolah, podjetjih in ustanovah.
- V točki 5.2.3. 'Učinkovita in cenejša država' je za izboljšanje gospodarjenja s prostorom poleg izboljšanja prostorsko-informacijskega sistema perečih še več problemov, kot: slabo in počasno delovanje institucij sistema, skromno znanje, pretirana centralizacija, birokratizacija in arbitriranje ter pomanjkanje jasnih pravil urejanja naselij in krajine, predvsem pa sodobnih urbanih vizij.
- V točki 5.2.5. 'Povezovanje ukrepov za doseganje trajnostnega razvoja' je med ukrepe za doseganje trajnostnega razvoja potrebno dodati ustrezno upravljanje z vodami glede na vse pogostejše ekstremne podnebne razmere: potrebno je zmanjševati odtočnost voda in jih shranjevati na različne načine (eden od možnih pristopov je ekoremediacija).

K poglavju 7. Izbor prioritet financiranja EU v okviru DRP:

K podpoglavju 7.4. Predstavitev operativnih programov:

- V točki 7.4.1.3. 'Povezovanje naravnih in kulturnih potencialov' ni cilja uravnoteženega sonaravnega razvoja. Zaradi velikega deleža območij Natura 2000 je potrebno evropsko finančno pomoč nameniti tudi sonaravnemu gospodarjenju in ohranjanju narave, kulturne pokrajine ter poseljenosti. Tako naj se na teh obsežnih zavarovanih območjih med tržno zanimive vsebine vključi tudi okolju prijazno kmetijstvo in ekoturizem.
- K točki 7.4.3. 'Operativni program razvoja okoljske in prometne infrastrukture':

Poleg prednostne podpore trajnostni prometni politiki naj bo v ospredju hkratna prednostna podpora policentričnemu razvoju Slovenije z gospodarskimi ukrepi, ki bodo približali delovna mesta in storitve ter omogočili okolju prijaznejše oblike mobilnosti s prevlado rabe javnega potniškega prometa tako cestnega kot železniškega.

- K točki 7.4.3.6 'Trajnostna raba energije':
Program spodbujanja učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije je za Slovenijo predvsem gospodarski razvojni program. Posebno pomembni so program energetske revitalizacije/sanacije obstoječih stavb, finančne vzpodbude ter okolju prijazni decentralizirani sistemi za energetske oskrbo.
- Pregledni trgi, na katerih je polna cena proizvodnje, vključno z eksternimi stroški, vključena v prodajno ceno energije in drugega blaga, so pomemben način za doseganje sonaravno trajnostnega razvoja. Država naj opusti vse načine odkritega ali skritega subvencioniranja energetske in emisijske intenzivnih dejavnosti.

K podpoglavju 7.6 Program razvoja podeželja:

- Za transparentno, učinkovito in gospodarno vodenje politike na področju kmetijstva v povezavi z varstvom okolja je potrebno opraviti temeljito revizijo dokumentov in izvedbe te politike ter tudi pazljivo načrtovati ukrepe v prihodnje.

stališča in predloge

k Resoluciji o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023:

- Resolucija o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023 ne izhaja iz predhodne, vsaj okvirne ocene prostorskih, okoljskih in energetskih dejavnikov. Potrebno bi bilo izdelati variantne scenarije - vsaj globalne - možnih modelov prihodnjega razvoja Slovenije in ocene pričakovanih učinkov.
- Resolucija ne bi smela biti sprejeta brez razprave in sodelovanja javnosti.
- Predstavljeni projekti so prednostno usmerjeni v dvig konkurenčnosti gospodarstva in hitrejšo gospodarsko rast; glede na cilje Strategije razvoja Slovenije in Strategije prostorskega razvoja Slovenije pa je pomanjkljivo upoštevana okoljska in prostorska usklajenost projektov s ciljem sonaravnega razvoja.
- Priprava resolucije bi morala potekati vzporedno z izvedbo celovite presoje vplivov na okolje na podlagi zakona o varstvu okolja in Direktive 2001/42/ES o strateški presoji vplivov na okolje, s katero bi se ugotovilo in ocenilo vplive razvojnih projektov na okolje.
- Za vsak predvideni nacionalni razvojni projekt bi bila potrebna strokovna in parlamentarna verifikacija ob upoštevanju gospodarskega, socialnega in okoljskega parametra.



Ad 7) Predlog Zakona o prostorskem načrtovanju

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je na seji 5. februarja 2007 obravnaval **predlog zakona o prostorskem načrtovanju**, katerega besedilo je določila Vlada Republike Slovenije na 97. seji 16. novembra 2006, in ob tem sprejel naslednje

ugotovitve, stališča in predloge:

Ugotovitve:

1.

Pripravljaivec predloga zakona o prostorskem načrtovanju (ZPN) v uvodu celovito oceni zaskrbljujoče trenutno stanje na področju prostorskega načrtovanja v Sloveniji, detajlno analizira težave in slabosti, ki so posledica nedodelanosti trenutno veljavne prostorske zakonodaje. Da veljavni zakon o urejanju prostora (ZUreP-1) ne bo izpolnil pričakovanj, je Svet za varstvo okolja Republike Slovenije opozarjal že ob obravnavi pred njegovim sprejemom. Obetavno zastavljenih ciljev in načel za oblikovanje učinkovitega, uspešnega in prijaznega zakona v predlaganem novem gradivu tudi ni zaslediti. Preveč je nejasnosti in nedorečenosti. Besedilo ni dodelano, zato tudi sama vsebina predlagane reforme ni domišljena in ne bo pripomogla k odpravi bistvenih problemov prostorskega načrtovanja niti odpravi dosedanjega stihijskega razvoja v praksi.

2.

Vprašljivo je osnovno izhodišče, da ZPN ne bo v celoti nadomestil ZUreP-a, temveč naj bo le prvi od zbirke zakonov v končnem zakoniku. Predlog ZPN ne odpravlja kolizije navzkrižnih in neskladnih vsebin sektorskih zakonov, ki s postopkovnimi zahtevami zadevajo urejanje prostora. Zato potrebujemo zakon, ki bo celovito in natančno uredil vsa vprašanja v zvezi z urejanjem prostora. Izkušnje tudi dokazujejo, da le istočasna uveljavitev zakona in podzakonskih aktov omogoča uspešno realizacijo celovitih urbanističnih projektov, posebej v pogojih javno zasebnega partnerstva, ki se uveljavlja tudi pri nas.

3.

Ker že v veljavnem in tudi predlaganem zakonu ni stvarnih meril niti kriterijev za urejanje prostora v in izven naselij, se ni čuditi stihijskemu prostorskemu razvoju, ki se odraža med drugim tudi s pospešeno razpršeno gradnjo na najboljših kmetijskih zemljiščih. V obdobju 1991-2000 smo izgubili dnevno 6.8 ha ornih površin kljub opredelitvi v sedaj veljavnem zakonu, da se graditev prednostno izvaja znotraj naselij, na prostih in degradiranih območjih ter območjih nizke stopnje izrabe. Ministrstvo za okolje in prostor ter Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bi morala izdati uredbo z merili in kriteriji za izjemne spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč. V posameznih členih predloga zakona se varstvo okolja sicer pojavlja kot vidik prostorskega načrtovanja, vendar zgolj načelno, kar omogoča različno tolmačenje tega vidika v praksi.

4.

Načelna stališča o kvalitetnem bivalnem okolju so vsebovana že v sedaj veljavnem zakonu, kar pa ni bila ovira za stihijsko gradnjo brez ustreznih bivalnih standardov, ki so

bili doseženi že v prejšnjem stoletju in so samoumevna pridobitev v Evropi. Investitorji stanovanjske in druge gradnje v iskanju finančnih koristi ne zagotavljajo primernih odmikov med objekti ter nujno potrebnih funkcionalnih površin na stavbnih zemljiščih za stanovalce, zaposlene in uporabnike stavb (minimalna osončenost stanovanj, otroška igrišča, zelene površine, parkirišča, protihrupna zaščita itd.). To povzroča neprimerno osončenost stanovanj, zatrapanost z motornimi vozili na javnih in stavbnih zemljiščih, prekomerne emisije hrupa in izpušnih plinov, onemogočanje uporabe pločnikov starejšim in invalidnim osebam, materialno škodo (uničenje pločnikov, zelenic in urbane opreme) ter splošno degradacijo urbanega okolja. Sprememba stanovanj v poslovne prostore dodatno bistveno obremenjuje ostanke nepozidanega dela stavbnih zemljišč in javne površine, ki so nujne za delovanje funkcionalnih potreb urbanih naselij. Vse površinske funkcionalne potrebe namena in vsebine objektov morajo biti zajete v gradbenem dovoljenju objekta v skladu z obveznimi merili za prostorsko načrtovanje. Tudi kasnejša gradbena dopolnila in spremembe namembnosti objektov jih ne smejo presežati.

5.

Iz predloga zakona je razvidno, da se ohranja okrnjena samostojnost pri načrtovanju prostorskega razvoja lokalnih skupnosti. Vlada bi morala pripraviti primerne smernice, skupna merila in strokovne podlage za usmerjanje prostorskega razvoja ter zagotoviti strokovni nadzor nad izvajanjem in ustrezno sankcioniranje kršenja predpisov. Zakonska določila, ki so večinoma brez meril za načrtovanja in urejanja razmerij v prostoru, omogočajo poljubno tolmačenje načelnih predpisov, kar za učinkovito usmerjanje ter nadzor nad prostorom vsekakor ni dovolj.

Stališča in predlogi:

1.

Zakonodaja pred ZUreP-1 (iz leta 1984) je bila nedvomno sistemsko in postopkovno domišljena in dobro zastavljena. Vsebinsko jedro priprave in sprejemanja prostorskih odločitev vzdrži kritično presojo tudi v današnjih razmerah. ZUreP-1 pa je posegel radikalno v sistem prostorskega načrtovanja. Uvedel je povsem nove akte, postopke in novo izrazje, ki so zapletli in podaljšali postopke priprave prostorskih aktov. Zato bi moral novi zakon o prostorskem načrtovanju smiselno poenostaviti postopke in povzeti tisto, kar je ZUreP-1 koristnega opustil.

2.

Prostorsko načrtovanje v svetu uvaja načelo optimiranja odločitev, to je usklajevalno načrtovanje (participacija med zainteresiranimi). Optimiranje rabe prostora je zahtevno strokovno delo, ki ga ne more nadomestiti neposredno odločanje posameznih resorjev s smernicami k osnutku prostorskega akta. S sektorsko zakonodajo dopuščamo sprejemanje raznovrstnih aktov brez povezave s prostorom oz. brez integralne presoje posledic za prostor. Nekoliko se poseže le v zakon o varstvu okolja. Zato bi bilo potrebno temeljito analizirati celotno z urejanjem prostora povezano zakonodajo ter sistemsko zagotoviti racionalnost in učinkovitost celovitega urejanja prostora na državni in na lokalni ravni.

3.

Krajinsko načrtovanje, v katerem so usklajeni sektorski interesi do rabe naravnih virov in urejanje podeželja, je integralni del prostorskega načrtovanja v vseh razvitih državah.

Predlog zakona ne predvideva krajinskega načrtovanja, iz česar je mogoče razumeti, da bo prostorsko načrtovanje odslej omejevano na pozidani ali pozidavi namenjen prostor.

4.

Ker so strokovne podlage v prostorskem planiranju vsaj tako pomembne kot sam plan, so neogibna argumentacija, ki mora spremljati plan pri njegovih javnih obravnavah in pri presojah o zasnovah prostorskega in urbanističnega razvoja, kakor tudi za presoje s strani državnih organov. Novo predlagani dokument prikaz stanja prostora je le del vsebine nujnih strokovnih podlag. V prostoru so zaradi naravnih pojavov in človekovega poseganja v prostor in okolje prisotne stalne spremembe in problemi, ki jih lahko razreši samo dobra prostorska analiza odnosno dobre strokovne podlage. Strokovne podlage z upoštevanjem dosežkov stroke in znanosti morajo biti v zakonu opredeljene kot sestavine prostorskega načrtovanja.

5.

Rešitev z enim prostorskim aktom za celotno območje občine, to je z občinskim prostorskim načrtom, namesto dosedanjih dveh (namesto strategije prostorskega razvoja občine in prostorskega reda občine) je v principu dobra in za veliko število občin (predvsem »manjših«) pomeni dejansko poenostavitev oz. "olajšavo". Pozdravljamo tudi »fleksibilni sistem« aktov, ki dopušča, da se strateški del občinskega prostorskega načrta, če tako presodi oz. se odloči občina, sprejme kot samostojni akt. Ocenjujemo, da bo taka rešitev ustrezna tudi za največje (mestne) občine v Sloveniji, v katerih je neobhodno, da prostorske sisteme in probleme obvladujejo in rešujejo na različnih ravneh – od konceptualne do izvedbene. V teh občinah bi namreč samo en prostorski akt, ki integrira strateški, operativni in izvedbeni del, zmanjšal jasnost in razumljivost prostorskih odločitev ter meril in pogojev za njihovo izvedbo. Menimo, da je treba v predlogu ZPN določiti, kam sodi urbanistični načrt, če občina sprejema strateški del občinskega prostorskega načrta kot samostojni akt.

6.

V predlogu zakona navedena celovita presoja vplivov na okolje je za prostorski akt premalo jasno opredeljena. Za varstvo okolja pristojno ministrstvo mora povedati, katere sestavine plana lahko vplivajo na okolje in jih je potrebno presojati. Planiranje prostora na način, da se ohranja naravno ravnovesje v prostoru ter da se ne povzroča okoljska škoda, je bistvo in namen prostorskega planiranja. To je glavna in bistvena karakteristika planerskega postopka, ne pa neka ločena vsebina in ločen postopek, ki naj bi bila vzporedna planerskemu postopku. Zato mora biti v predlogu ZPN navedena celovita presoja vplivov na okolje za prostorski akt sistemsko jasno opredeljena.

7.

V členih 48 do 50 predloga zakona, ki govorijo o postopku priprave občinskega prostorskega načrta, je določeno, da občina najprej pripravi osnutek akta, šele nato nosilci urejanja prostora ministrstvu podajo smernice za pripravo akta. To je na glavo obrnjen in povsem nerazumljiv proces. Najprej naj bi bil izdelan osnutek načrta in šele nato pridobljene smernice nedefiniranih nosilcev urejanja prostora na lokalni, regionalni in državni ravni. Smernice nosilcev urejanja prostora morajo biti načrtovalcu znane pred načrtovanjem osnutka prostorskih aktov. Predlagamo, da občine same zaprosijo nosilce urejanja prostora za smernice, vlogo pa v vednost pošljejo tudi ministrstvu, pristojnem za prostor (slednje v primeru, da zakonodajalec vztraja, da mora biti ministrstvo seznanjeno s pridobivanjem smernic). Nosilci urejanja prostora morajo posredovati smernice občini in v vednost ministrstvu, v kolikor je to potrebno zaradi sistema verifikacije oz. za

izvajanje svojih obvez v kasnejših fazah postopka (npr. v fazi pridobivanja mnenj). Ministrstvo se vključi v usklajevanje osnutka akta s smernicami, če občina tega ne zmore sama in ministrstvo posebej zaprosi za tovrstno posredovanje.

8.

Ni jasno, kakšno je razmerje med prostorskim informacijskim sistemom in prikazom stanja prostora. Vodenje in vzdrževanje prostorskega informacijskega sistema, ki naj bi omogočal ažurno spremljanje stanja v prostoru, naj bi zagotavljalo ministrstvo, pristojno za prostor. To je vsekakor dobrodošla novost, saj je planirano stanje nujno potrebno ves čas soočati z aktualno sliko prostora, to pa doslej ni bilo mogoče. Predlog zakona sicer pravi, da bosta vsebina in način priprave ter vodenja prostorskega informacijskega sistema, prav tako pa tudi priprava prikaza stanja prostora, še podrobneje predpisana. Iz predloženega besedila zakona mora biti razvidno, ali gre za prikaz dejanskega stanja prostora ali za prikaz zadnjega planiranega stanja prostora ali morebiti obojega. Določena mora biti tudi povezava z drugimi informacijskimi sistemi.

9.

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije predlaga, da se predlog zakona o prostorskem načrtovanju smiselno popravi in dopolni na osnovi podanih stališč in predlogov ter ustrezno notranje uskladi, z njegovim sprejemom pa je smiselno počakati tako dolgo, da bodo na razpolago tudi podzakonski akti in vsaj tisti zakoni, ki urejajo graditev objektov.

Ad 8)



Problemi in perspektive upravljanja z vodami v Sloveniji

Parlamentarna skupina GLOBE Slovenija in Svet za varstvo okolja Republike Slovenije sta na skupni seji 20. marca 2007 **ob Mednarodnem dnevu voda razpravljala o problemih in perspektivah upravljanja z vodami v Sloveniji**. Z dvema povodjema in štirimi pomembnimi porečji, stoječimi vodami in z delom Tržaškega zaliva se naša država ocenjuje kot vodno bogata dežela, dejansko pa se srečujemo v sušnih obdobjih, ki so vse pogostejša (8 sušnih let od zadnjih enajstih), s kritično nizkim pretokom rek in na več kot dveh petinah ozemlja s pomanjkanjem pitne vode.

V Sloveniji je v Julijskih Alpah štirikrat več padavin kot v Pomurju in Posotelju. Upoštevati je treba še, da imamo dokaj nestanovitno podnebje, v katerem se prepletajo maritimni in celinski vplivi. Na to pa dodatno vplivajo še globalne podnebne spremembe s temperaturnim odklonom okoli 1° C od dolgoletnega povprečja, s povečanim številom dni s temperaturo nad 30° C ter z ustrezno skromnejšimi padavinami. Posledice tega so znatno nižji rečni pretoki, ki upadejo v nekaterih letih tudi za 60-80 % in kar 62 % potokov in delov rek se občasno presuši. Po drugi strani imamo pogostejša in intenzivnejša neurja, več je hudournikov in plazov (okoli 4000 je potencialnih plazišč), tudi poplavnih območij, od katerih so nekatera poseljena. Prizadeta je vrsta gospodarskih panog in storitvenih dejavnosti.

Poraba tehnološke vode, ki se črpa iz površinskih in tudi podzemnih virov, ter gospodinjstva poraba pitne vode se nista zmanjšali, zato pa odplake še vedno obremenjujejo vode. Vse večjemu številu naselij je treba občasno dovažati vodo. Potrebna je prenova in širjenje vrste vodovodov ter gradnja rezervnih zadrževalnikov vode.

Spremembe v razporedu padavin in vremenskih pojavov neposredno vplivajo na vrsto gospodarskih panog: na kmetijstvo, gozdarstvo, energetiko, turizem, promet, predelovalne dejavnosti in gradbeništvo. Slovenija občuti več sprememb: problematična postaja oskrba s pitno vodo, ker se ne obnavljajo zaloge podtalnice, potrebna je obnova nekaterih vodovodov (izgube vode znašajo 29 %) in tudi gradnja novih. Napovedi o globalnih spremembah podnebja so resna opozorila za prihodnost in za racionalizacijo upravljanja z vodo.

Parlamentarna skupina GLOBE Slovenija in Svet za varstvo okolja Republike Slovenije sta na podlagi prispevkov strokovnjakov in razprave na seji sprejela naslednja

stališča in predloge za upravljanje z vodami v Sloveniji:

1.

Upravljanje z vodami je prednostna strateška, naravovarstvena in gospodarska naloga na vseh ravneh družbenega dogajanja in na celotni površini Slovenije.

2.

Posledice podnebnih sprememb za vodne vire in vodooskrbo v Sloveniji:

Upadanje količine padavin poleti bo imelo za posledice več suš z negativnimi učinki na dostopnost vodnih virov. Pričakujemo lahko daljša sušna obdobja ter krajša in krajevno razporejena obdobja intenzivnih padavin. Posledično se bodo spremenili časovni in geografski poplavni vzorci, upadli bodo srednji nizki pretoki vodotokov, prav tako pa lahko pričakujemo tudi težave s preskrbo z vodo zaradi padca nivoja podtalnice oziroma črpanja zalog podtalne vode pod obstoječi spodnji nivo. Zaradi dviga morske gladine bi lahko bila poplavno ogrožena vsa obalna mesta: Koper, Izola, Portorož, Piran in soline. Poleg obalnega in kraškega območja so zaradi podnebnih sprememb v Sloveniji najranljivejša območja, ki so v obstoječem stanju podnebja: (a) problematična s stališča preskrbe s pitno vodo, (b) izpostavljena suši, (c) izpostavljena vodni in eolski eroziji, (č) izpostavljena običajnim in katastrofalnim poplavam, (d) znotraj območij hudourniškega režima pretokov in delovanja vode ali (e) izpostavljena nazadovanju gozdne zarasti.

Zaradi pomanjkanja vode bodo posredno prizadete dejavnosti kmetijstvo, energetika in predelovalna industrija. Posledica prizadetosti gospodarskih panog in preskrbe z vodo pa bo dražje bivanje, predvsem voda, hrana in električna energija. Socialni vplivi na slovenski prostor preko meja iz sosednjih držav (migracije prebivalstva iz huje prizadetih regij) so težje opredeljivi.

Čas je torej za prilagajanje neizbežnim podnebnim spremembam. Razlogov, da se je treba začeti v Sloveniji takoj prilagajati podnebnim spremembam, je cela vrsta:

- klimatskim spremembam se ne moremo izogniti,
- podnebne spremembe bodo morda potekale hitreje in bodo izrazitejše, kot kažejo trenutne ocene,

- pravočasne prilagoditve so učinkovitejše, predvsem pa cenejše, kot prilagajanje v zadnjem hipu,
- ob pravočasni prilagoditvi lahko podnebne spremembe prinašajo tudi nove bodoče možnosti in ne le nevarnost.

3.

Za **trajnostno naravnano ravnanje z vodo** je potrebno:

- povečevati vodozadrževalne sposobnosti pokrajin, kar dosežemo s tem da:
 - posledice rabe in dejavnosti v prostoru, ki posredno spreminjajo način dotoka, zadrževanja in odtoka vode (prometnice, urbanizacija nepoplavnih površin, odvodnjavanje/namakanje..), zmanjšamo na čim manjšo mero in nadomestimo (gradimo nadomestne vodozadrževalne površine),
 - ohranjamo naravne hidromorfološke in biotske lastnosti vodnega okolja (ohranjamo območja izviranja vode, struge, obrežja, mrtvice, stare rečne rokave, loke, poplavne travnike, barja, grbinaste travnike in vsa druga mokrišča),
 - uvajamo obogatitvene posege na vodotokih in jezerih (obnavljamo struge, vzpostavljamo močvirja, povezujemo mrtvice in stare rečne rokave z glavno strugo...),
 - dopuščamo naravne procese erozije in premeščanja plavin ter usmerjamo prodonosnosti tako, da ne povzročamo škode na obstoječih objektih in ne ogrožamo človeških življenj (ali pa preselimo bivališča na manj izpostavljene površine);
- vzpodbujati racionalno rabo vode in preprečevati onesnaževanje, kar dosežemo s tem da :
 - uvajamo proizvodne in storitvene tehnološke procese, ki imajo majhno porabo vode in učinkovito čistijo odpadno vodo,
 - uvajamo učinkovito rabo vode v kmetijstvu in prilagodimo vrste in načine kmetovanja (na sušnih območjih rastline, ki se lahko prilagajajo suši, na vlažnih območjih pa rastline, ki se prilagajajo vlagi),
 - vzpodbujamo racionalno rabo vode za domače potrebe in prečiščujemo domačo odpadno vodo (čistilne naprave različnih tipov: komunalne, rastlinske, ...),
 - zmanjšujemo izgube pri distribuciji vode in vzdržujemo hidravlično učinkovite distribucijske sisteme;
- zagotoviti usklajenost med prostorskim načrtovanjem na državni ravni in občinskih ravneh ter vodno gospodarskim načrtovanjem – predvsem pri pripravi načrtov upravljanja vodnih območij, porečij ali njihovih delov; zagotoviti, da bodo v prostorskem načrtovanju na strateški in izvedbeni ravni primerno upoštevani parametri, ki zagotavljajo dobro stanje voda tako v kvantitativnem kot tudi v kvalitativnem pomenu;
- naše obnašanje še bolj prilagodimo naravnim pojavom, kar pomeni da:
 - smo zaradi klimatskih sprememb bolj pripravljeni na povečano tveganje zaradi poplav, suš, erozij in plazov ter s tem preprečujemo škodo,
 - izboljšujemo poznavanje hidro(morfo/geo)loških procesov na zemeljski površini in v tleh,
 - raziskujemo vplive človekovih dejavnosti na hidro(morfo/geo)loške procese,

- se izobražujemo, ozaveščamo drug drugega in obveščamo.

4.

Razmer na **področju varstva pred poplavami in plazovi v Sloveniji** ne obvladujemo. Manjkajo dolgoročne rešitve in finančna vlaganja so bistveno premajhna. Sredstva Vodnega sklada je potrebno povečati.

V sistemu rizičnega menedžmenta je v Sloveniji šibek prehod iz intervence takoj ob nesreči v sanacijo. Postopki javnega naročanja in pridobivanja soglasij so bistveno preokorni in prepočasni ter ovirajo hitro in uspešno sanacijo. Potrebno bo razmisliti o uvedbi alternativnih rešitev, da se pritisk za pomoč občine in/ali države zmanjša in sicer s pomočjo ustanavljanja skladov za odpravo posledic škod naravnih nesreč ali pa z uvedbo obveznega protipoplavnega zavarovanja nepremičnin na poplavnih območjih.

Nadaljevati moramo delo na področju rizičnega menedžmenta (risk management) in upravljanja z riziki (risk governance), zlasti krepitev strokovnega dela na področju preventive ter uvajanje podrobnejših zakonskih določil s tega področja. Potrebno je sprejeti podzakonske akte na podlagi zakona o vodah iz leta 2002 za področje varstva pred škodljivim delovanjem voda. Pri planiranju rabe prostora je potrebno upoštevati omejitve rabe prostora na ogroženih območjih.

Na državnem (strateškem) nivoju se morajo različne sektorsko razdrobljene aktivnosti medsebojno povezati, zato naj se s sklepom Vlade Republike Slovenije ustanovi posebna platforma za naravne nesreče, ki naj usklajuje delo in daje pobude, sestavljena pa naj bo iz predstavnikov državnih organov, univerz in raziskovalnih inštitutov ter drugih strokovnih ustanov in civilne družbe.

5.

V **kmetijstvu**, ki je največji porabnik vode, je problematika vode povezana tako z živinorejo, še bolj pa z rastlinsko pridelavo, kjer se srečujemo s potrebo po namakanju ali po osuševanju kmetijskih zemljišč. Zato je poznavanje kakovosti zemljišč in njihova občutljivost na sušo velikega pomena.

Glede na opozorila o klimatskih spremembah bo namakanje vedno pomembnejši ukrep v borbi proti suši, saj je že v sedanjih razmerah na namakanih površinah učinkovit ukrep za kakovosten ter preko let količinsko izenačen pridelek. Pri iskanju razvojnih možnosti namakanja in osuševanja v Sloveniji je potrebno opraviti revizijo načrtovanih sistemov glede na naravne danosti.

6.

Za **izboljšanje institucionalne organiziranosti na področju voda** bi bilo potrebno:

- okrepiti medinstitucionalno povezovanje posameznih resorjev na državni ravni;
- povečati aktivnost Slovenskega komiteja za vprašanja spremembe podnebja in čimprej pričeti z delom v centru Drought Management Centre for South Eastern Europe;
- zakonsko bolje opredeliti vlogo občin in bodočih pokrajin pri urejanju voda, upoštevajoč, da se je število občin od leta 1994 povečalo iz 62 na 210 ter da občinske meje niso enake mejam porečij;
- skladno z zakonom o vodah omogočiti realizacijo določil, ki se nanašajo na sodelovanje javnosti pri upravljanju voda ali pa z dopolnitvami oziroma spremembami zakona o vodah na novo opredeliti vključevanje javnosti v procese upravljanja z vodami;

- odpreti razpravo o organiziranosti vodarstva in možnosti ustanovitve območnih vodnih skupnosti – kot organa odločanja, ker so nekdanje skupnosti dokazale njihovo uspešnost;
- izdelati analizo sedanjega izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe na področju urejanja voda v koncesionirani obliki s predlogom možnih rešitev (opredelitev števila koncesionarjev, časovni okvirji koncesij, prehod na drugo obliko – javno podjetje, ...).

7.

Ker lahko pričakujemo, da se bodo vse bolj pojavljali ekstremi visokih in nizkih voda, vmes pa obdobja z večjim povpraševanjem kot so razpoložljive danosti, je treba pričeti dolgoročno **ustvarjati rezervne vode**: kot rezervni vir za obdobja pomanjkanja ali kot pogoj za razvoj vododeficitarnih območij. Ker poceni vode ni nikoli dovolj, bi bilo potrebno uvesti strukturirane cene vode. Eden od možnih pristopov bi bila razdelitev v več cenovnih razredov glede na rabo vode.

8.

Zagotoviti je potrebno **izboljšanje spremljanja pojavov** na vodah ('monitoringa') ter izvajanje vseh mogočih preventivnih in korektivnih ukrepov za varovanje narave in varnost bivanja. Voda je največja dobrina, zato je potrebna široka družbena aktivnost varčevanja (skrbnega ravnanja z vodo), preprečevanja onesnaževanja vodozbirnih območij, obal in obrežij ter vseh vodnih teles.

9.

Vso skrb je treba **posvetiti raziskovalnemu delu in izobraževanju** na področju upravljanja z vodami.

10.

Upravljanje z vodami je hidrološki, hidrotehnični, hidrobiološki, klimatski, okoljski in ekonomski način obravnavanja vodonosnih razmer in vsega življenja v naravi in družbi. Zato je treba graditi vodno politiko na trajnostnih načelih z dolgoročno vizijo, jo utemeljiti z vodnimi bilancami porečij in z operativnimi programi. Med velikimi vladnimi projekti pogrešamo dolgoročni projekt o upravljanju z vodami.

Ad 9)



Možnosti za izvedbo sklepov Sveta EU o zmanjšanju emisij CO₂ za 20% in povečanju deleža obnovljivih virov energije v primarni energiji na 20%

V skladu s sklepi Sveta EU je potrebno v prihodnjem obdobju pričakovanih klimatskih sprememb bistveno spremeniti odnos do uporabe fosilnih goriv. Sprejeti sklepi o 20% znižanju emisij toplogrednih plinov, 20% znižanju potrebne primarne energije in povečanju deleža obnovljivih virov energije na 20% v primarni energiji bodo zahtevali bistvene spremembe v energetiki. Ker bo Slovenija prevzela predsedovanje EU v prvi polovici naslednjega leta, so njene obveze za izpolnjevanje sprejetih sklepov zato še toliko večje. V času našega predsedovanja se bo opravila tudi razdelitev nastalih obveznosti po posameznih državah, saj sklepi veljajo za celotno EU in ne za posamezne članice. To pa pomeni, da bodo deleži obnovljivih virov energije (OVE) za nekatere članice bistveno večje od 20%. Stanje v Sloveniji ni zadovoljivo, saj obvez o učinkoviti

rabi energije iz resolucije o nacionalnem energetskega programu (ReNEP) ne izvajamo. Zmanjševanje energetske intenzivnosti je bistveno počasnejše (-0,6% namesto planiranega zmanjševanja -1,8% letno). Sredstva, predvidena v ReNEP za energetske učinkovitost, v vsem obdobju niso bila zagotovljena, zato so bile tudi vse akcije Agencije za učinkovito rabo energije zelo omejene. Delež OVE v primarni energiji se ne povečuje. Obveze o zagotavljanju 32,5% deleža OVE pri proizvodnji elektrike do leta 2012 ne bomo izpolnili, saj je močno odvisen tudi od izgradnje novih elektrarn na OVE (vodne, sončne, vetrne, geotermalne, na biomaso), ki kasnije.

Parlamentarna skupina GLOBE Slovenija in Svet za varstvo okolja Republike Slovenije sta na skupni seji 12. junija 2007 razpravljala o **možnostih za izvedbo sklepov Sveta EU o zmanjšanju emisij CO₂ za 20% in povečanju deleža obnovljivih virov energije (OVE) v primarni energiji na 20%** ter sprejela naslednja

stališča in predloge:

1.

Takoj je potrebno pristopiti k izdelavi strokovnih osnov za novelacijo nacionalnega energetskega programa.

2.

Smotrno je zagotoviti okolju prijazno uporabo domačih energetskih virov, predvsem OVE (vodne, sončne, vetrne, geotermalne energije in na biomaso), saj dolgoročno z njimi lahko pokrijemo velik del potrebne primarne energije ob upoštevanju ekonomičnosti in znanih tehnologij.

3.

Na **področju rabe energije v stanovanjskih, javnih in poslovnih stavbah** je potrebno:

- s spremembami zakonodaje zagotoviti energetske učinkovito gradnjo stavb (novi pravilnik o toploti v stavbah);
- zagotoviti minimalen delež OVE pri novogradnjah in rekonstrukcijah stavb;
- izdelati program energetske sanacije stavb, še posebej javnih, saj bomo z njim zagotovili zmanjšanje porabe fosilnih goriv, zmanjšanje emisij toplogrednih plinov (TGP), znižali stroške za energijo ter povečali zaposlenost manj in srednje kvalificiranih delavcev;
- klimatizacijo stavb zakonsko regulirati in omejiti na minimalne zahteve, povezane s predpisi o delovnih pogojih.

S temi ukrepi lahko ob sodelovanju bank in privatnega kapitala v naslednjih desetih letih zmanjšamo emisije TGP za najmanj 5% in rabo energije za gretje stavb za 30%. Sočasno pa lahko odpremo možnost, da se v teh stavbah prične intenzivno uporabljati OVE.

4.

Na **področju rabe energije v industriji** je potrebno:

- z energetske sanacije zmanjšati potrebno energijo za gretje in klimatizacijo v industrijskih objektih vsaj za 20%;
- sedanje elektrarne z nizkim izkoristkom so velik emitent TGP, zato bi bilo smiselno v proizvodnji zagotoviti pogoje, ki bi omogočali vpeljavo BAT (Best Available Technology) in s tem zmanjšanje porabe električne energije; proizvodnja z velikim deležem porabe

elektrike in nizko dodano vrednostjo se mora postopno zamenjati z novo, energetske bolj učinkovito.

S temi ukrepi se lahko doseže bistveno zmanjšana rast potrebne energije pri bistveno povečani dodani vrednosti.

5.

Na **področju prometa** je potrebno:

- izvesti ukrepe za zmanjšanje pretoka blaga in ljudi z izgradnjo logističnih vozlišč, izboljšanjem javnih prevozov, integrirano uporabo infrastrukture, spremembo odnosa do okolju prijaznih oblik prometa (kolesarstvo, mala vozila, javni transport na biogoriva ali plin), uvajanjem e-poslovanja in dela na domu;

- takoj je pristopiti k posodobitvi železniške infrastrukture in hitrejšemu prenosu tovornega prometa s cest na obstoječe železnice (politika cestnin).

S temi ukrepi bi bilo mogoče zaustaviti trend naraščanja potrebne energije v prometu do leta 2012 in jo nato znižati za najmanj 20% do leta 2020.

6.

Na **področju energetske infrastrukture** je potrebno:

- obnoviti in modernizirati sedanje elektroenergetske objekte s ciljem povečanja njihovega izkoristka za najmanj 10%;

- izgradnjo elektrarn na domači ali uvoženi premog povezati z uvajanjem najsodobnejših tehnologij za konverzijo goriv v elektriko;

- uskladiti izgradnjo novih plinovodov ali naftovodov z okoljskimi zahtevami in našimi potrebami za varno in dolgoročno oskrbo z energenti.

7.

Na **področju politike cen in financiranja** je potrebno:

- voditi tako politiko cen (posebno elektrike), da se bo odražala na učinkoviti rabi, saj je dokazano, da cena bistveno vpliva na porabo;

- čim prej pristopiti k zeleni davčni reformi in z njo zagotoviti odpravo žarišč emisij TGP ter ostalih okoljskih problemov (v energetiki, pri ravnanju z odpadki, itd.);

- zagotoviti potrebna sredstva iz zelene davčne reforme za izvajanje ustrezne energetske politike (3 x 20%) s spodbudami, subvencijami in krediti; po grobi oceni je potrebno za doseganje ciljev politike 3 x 20% zagotoviti okoli 2% BDP Slovenije letno, kar je potrebno upoštevati pri rebalansih in oblikovanju novih proračunov države.

8.

Na **področju razvoja in raziskav** je potrebno:

- zagotoviti usmerjeno raziskovanje in načrtno razvijanje tistih energetske tehnologij, s katerimi bomo lahko oskrbovali domače in svetovno tržišče;

- usmerjati raziskave v gradbeništvu, materialih, kemiji itd, ki bodo omogočile nadaljnji razvoj teh področij, kot del programa EU za učinkovito rabo energije.

9.

Na **področju ozaveščanja prebivalstva** je potrebno zagotoviti stalno izobraževanje in informiranje prebivalstva ter vzpodbujanje investitorjev in lastnikov kapitala o uvajanju učinkovite rabe energije.

10.

Slovenija, kot predsedujoča država v EU v prihodnjem letu, bi morala predstaviti svoje načrte, kako bo pristopila k realizaciji sprejetih sklepov Sveta EU o zmanjšanju emisij CO₂ za 20% in povečanju deleža obnovljivih virov energije v primarni energiji na 20%.



Ob Dnevu Zemlje

Ad 10)

Vprašanje ob **Dnevu Zemlje 2006**: Kje živimo, kam hitimo? Ob opazovanju in pojmovanju našega okolja in sodobnega življenja izstopajo kot bistvena razmišljanja o minevajočem in prihodnjem času naslednje teme: kakšna je raznovrstnost in bogastvo narave, od katere vsi živimo in je človek v njej le ena od naravnih vrst, kako človek kot ustvarjalno in družbeno bitje upošteva naravne in družbene zakonitosti razvoja, zakaj se je v današnjem dinamičnem dogajanju in v raznolikem okolju, polnem nasprotij in negotovosti, potrebno drugače dogovarjati o prihodnosti kot doslej?

Ob **Dnevu Zemlje 2007** je Svet za varstvo okolja Republike Slovenije opozoril na nejasno, zapleteno in negotovo prihodnost. Medtem ko očitno revščina in socialno izključevanje marsikje še narašča in je narava Zemlje kot svetovno okolje ogrožena, je govor o vzponu družbe znanja in informacijske tehnologije, ki naj bolj poveže svet in vpelje hitri razvoj tretje industrijske revolucije v nov dosežek vsega človeštva.

Ad 11)



Obraznava pisem in pobud posameznikov in nevladnih organizacij

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je na sejah Izvršnega odbora obravnaval **pisma in pobude posameznikov in nevladnih organizacij**, v katerih so opozarjali na nekatere okoljske probleme in izražali svoja stališča do predvidenih posegov v prostor in vplivih na okolje, kot npr: nameravana postavitve plinskih terminalov v Tržaškem zalivu in njegovem obalnem zaledju, umeščanje odlagališča za nizko in srednje radioaktivne odpadke, delovanje oddajnikov in baznih postaj mobilne telefonije, razvojni načrt Luke Koper, gradnja cestne vpadnice Riharjeva-Barjanska cesta v Trnovem v Ljubljani, predlog za izgradnjo letališča na Ljubljanskem barju, pobuda za izgradnjo letalskega muzeja v Vipavski dolini, problematika izgradnje regijskega centra za ravnanje z odpadki v Tenetišah, onesnaženje okolja v Zasavju in drugo. O nekaterih vprašanjih je svet seznanil Ministrstvo za okolje in prostor in ga zaprosil za ustrezna pojasnila.



Ad 12)

Aktualna vprašanja o delovanju Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je po letu 2005 izgubil samostojnost poslovanja; preneseno je bilo na Ministrstvo za okolje in prostor. Zaradi nekaterih omejitev ministrstva so nastopile težave tako pri izdajanju publikacij v zbirki 'Usklajeno in sonaravno' kot pri administrativni in tehnični podpori delovanja Sveta. Publikacije so doživele izredno publiciteto na osnovnih, srednjih in visokih šolah, saj so lahko služile kot gradivo za dopolnjevanje informacij o okoljskih problemih.

O tej problematiki je Izvršni odbor Sveta velikokrat razpravljajal. Predsednik Sveta je skušal z mnogimi pogovori s pristojnimi predstavniki Ministrstva za okolje in prostor reševati nastalo problematiko.

Ad 13)



Predstavljanje okoljskih problemov preko svetovnega spleta

Zaradi težav pri tiskanju novih publikacij v zbirki '[Usklajeno in sonaravno](#)' je Svet za varstvo okolja Republike Slovenije prešel na nov koncept **predstavljanja okoljskih problemov** slovenskim izobraževalnim ustanovam in javnosti **preko svetovnega spleta**, za kar je dobil v letu 2006 za inovativnost tudi evropsko priznanje Award of Excellence for Study Sphere.

Na spletni strani Sveta <http://www.svo-rs.si> so dostopne vse publikacije, poročila in podatki o mednarodnih aktivnostih, povezanimi z delovanjem Sveta. Dokumente je mogoče čitati in kopirati, vključno z grafi in fotografijami. Nekateri aktualni okoljski problemi pa so na spletni strani prikazani tudi z video posnetki (Triglavski narodni park, Lipica, Sečovelje). Svet nadaljuje z aktivnostmi, ki bodo omogočile informiranje in učenje o okoljskih problemih na daljavo.

Ad 14)



Sodelovanje na mednarodni poletni šoli Utrecht Network 2006 in 2007

Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije je kot partner sodeloval na mednarodni poletni šoli 'Environmental and Resource Management' v Ljubljani v okviru Utrecht mreže, ki združuje 59 univerz v Evropi, Ameriki in Avstraliji.

Izbrana predavanja o okoljskih problemih, ki so nastajala na tej poletni šoli, so interaktivna in različnih vsebin na temo Environmental and Resource Management. Predstavljene so tudi delavnice študentov, ki so tako kot profesorji poskušali predstaviti svoje teme in vidike na okoljsko problematiko.

Ad 15)



Sodelovanje na Študentski Areni 2006 in 2007

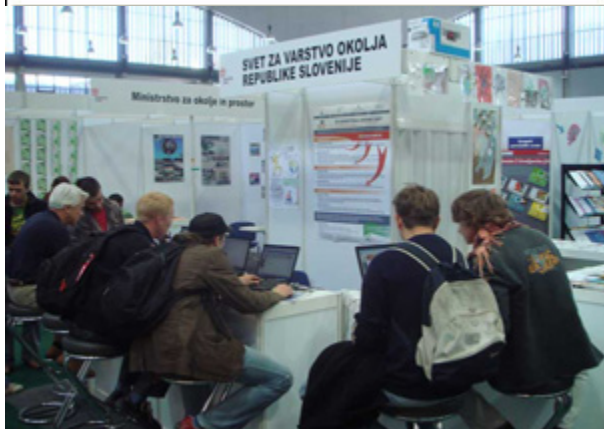
Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je na Študentski Areni 2006 in 2007 predstavil svoje publikacije v zbirki 'Usklajeno in sonaravno' in izobraževanje na daljavo s preverjanjem znanja o okolju. Preverjanje znanja je potekalo na treh nivojih: osnovnošolskem, strokovnem in srednješolskem ter univerzitetnem nivoju. Na vseh nivojih je računalnik naključno izbral 10 vprašanj, na katere je bilo treba odgovoriti z a; b; c. Obiskovalci so imeli možnost, da se na preverjanje znanja o okolju pripravijo, saj je bilo za vsak nivo dostopno gradivo, iz katerega so bila sestavljena vprašanja. Tekmovalec, ki je dosegel največje število točk, je bil nagrajen z barvnim tiskalnikom.

Na slikah so prikazani rezultati nagradne igre

Univerzitetni nivo				
	Razvrstitev	Tekmovalec	%	Čas reševanja
→	1.	space26	90	2:53
→	2.	karmy	90	3:5
→	3.	robi4	90	4:2
→	4.	123abc	90	4:3
→	5.	kejkej	90	5:7
→	6.	chlawk	80	3:40
→	7.	mronka.monka	80	4:46
→	8.	mikulic	80	4:53
→	9.	darja	80	5:3
→	10.	cecko	80	5:57

Strokovni in srednješolski nivo				
	Razvrstitev	Tekmovalec	%	Čas reševanja
→	1.	moishas	100	2:18
→	2.	antonj	90	2:59
→	3.	mimi12	90	3:53
→	4.	lency	80	1:36
→	5.	medo	80	1:53
→	6.	vesna_vesna	80	3:25
→	7.	barbyka	80	3:26
→	8.	danilobevk	80	3:56
→	9.	majablejec	70	2:15
→	10.	lukabolha	70	2:18

Osnovnošolski nivo				
	Razvrstitev	Tekmovalec	%	Čas reševanja
→	1.	petra24	70	2:46
→	2.	ogrish	70	4:7
→	3.	liska	70	6:32
→	4.	hana.geder	60	5:44
→	5.	janja_	50	4:31
→	6.	antonj	50	6:31
→	7.	majablejec	40	2:50
→	8.	igica	40	4:11
→	9.	rarika	40	5:9
→	10.	katjak	30	9:11



Ad 16)



Sodelovanje z Odborom za okolje in prostor Državnega zbora

Člani Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije so sodelovali na sejah Odbora Državnega zbora za okolje in prostor pri razpravah o temah, ki so zadevale vprašanja varstva okolja in posegov v prostor.

Ad 17)



Sodelovanje s Parlamentarno skupino GLOBE Slovenija

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je aktivno sodeloval s Parlamentarno skupino GLOBE Slovenija. Na treh skupnih sejah so bile obravnavane naslednje teme: osnutek Državnega razvojnega programa Republike Slovenije za obdobje 2007-2013 v povezavi z Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007-2023; problemi in perspektive upravljanja z vodami v Sloveniji; možnosti za izvedbo sklepov Sveta EU o zmanjšanju emisij CO₂ za 20% in povečanju deleža obnovljivih virov energije v primarni energiji na 20%.

Ad 18)



Sodelovanje z Državnim svetom Republike Slovenije

Na posvetu 'Plinski terminali v Tržaškem zalivu: da ali ne?', ki ga je organiziral Državni svet 10. julija 2007 v Ljubljani je predsednik Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije dr. Franc Lobnik sodeloval z naslednjim prispevkom:

»V Luki Koper se je število ladij iz leta 2002 do leta 2007 povečalo s 1.765 na 2.262. V njeni bližini bo peti koridor, kar pomeni še več poti in transporta na tem zelo izpostavljenem in preobremenjenem akvatoriju z globino okoli 19-20 metrov. Vsaka taka aktivnost v morju povzroči tudi prostorske probleme v zaledju. Kmetijstvo v Kopru dejansko izginja, ker prostor ni več aktualen. Strinjam se, da je treba določiti mejo, do katere se lahko Luka razvija. Prevoz nafte, ki je problematičen tudi na italijanski strani, in povečanje transporta drugih predmetov pomenita omejitve tega prostora. Zato se strinjam z gospodom Jurijem, ki pravi, da naj države stopijo v akcijo in da naj Slovenija predvidi, koliko denarja bo prispevala k izgradnji terminalov na območju, kjer je morje dovolj globoko.

Svet za varstvo okolja je skupaj s Parlamentarno skupino GLOBE – Slovenija junija letos organiziral posvet o možnih alternativnih virih. Na njem so ugotovili, da država ne sledi svojim načrtom o finančni pomoči za razvoj alternativnih virov.

Če bo hotelo biti Ministrstvo Republike Slovenije za zunanje zadeve enakopraven partner v pogovorih z Ministrstvom za zunanje zadeve Italijanske republike, bo morala država, večinski lastnik Luke Koper, povedati ljudem, da razpravljanje o terminalih v Sloveniji v času, ko se država bori za dosego dialoga z Italijo, ni mogoče. V diplomaciji se temu reče 'dirty trick'.«

Ad 19)



Aktivnosti posameznih članov Sveta za varstvo okolja Republike Slovenije

- Predsednik Sveta dr. Franc Lobnik je član [Medresorske komisije za kemijsko varnost](#), podpredsednica Sveta dr. Vida Hudnik pa je njegova namestnica. Medresorska komisija za kemijsko varnost pripravlja predloge ukrepov, načrtov in programov za varno ravnanje s kemikalijami, usklajuje medresorske projekte, povezane s kemijsko varnostjo, spodbuja izmenjavo informacij s tega področja med resorji in v mednarodnem merilu, obravnava problematiko s področja kemijske varnosti, sodeluje pri pripravi nacionalnega programa kemijske varnosti in akcijskih načrtov v okviru izvajanja nalog Mednarodne strategije ravnanja s kemikalijami.
- Predsednik Sveta dr. Franc Lobnik je član Komiteja za znanost Evropske Agencije za okolje in član žirije za podeljevanje evropskih nagrad [Environment and Soil Management Award](#).
- Član Sveta dr. Peter Novak je že 11 let predsednik Komisije za okoljske nagrade, ki jih podeljuje časnik Finance (po ukinitvi Gospodarskega vestnika) v sodelovanju z Ekološkim skladom Republike Slovenije. Nagrade se podeljujejo vsako leto meseca novembra, ko je organiziran tudi posvet o okoljskih vprašanjih v Sloveniji.
- Član Sveta dr. Peter Novak sodeluje tudi pri nagradah za energetske učinkovite podjetje in energetske učinkovite projekte. Je predsednik komisije za nagrade, ki deluje prav tako pri časniku Finance v sodelovanju z Institutom Jožef Stefan – CEU, Ministrstvom za okolje in prostor ter Ekološkim skladom Republike Slovenije. Nagrade se podeljujejo vsako leto aprila, ko je organiziran tudi posvet o energetske učinkovitosti.
- Član Sveta dr. Peter Novak je kot predstavnik Slovenije član Upravnega odbora Europe Business Awards for Environment (EBAE), ki deluje v okviru EU. Delovno področje je priprava vsakoletnega razpisa za nagrade, priprava kriterijev za člane žirije in samo delo žirije.

- Član sveta dr. Peter Novak je pripravil članek [ENERGIJA IN OZN – KAKO DO SINERGIJE](#).
- Član Sveta dr. Janez Sušnik je soavtor publikacije 'Svetla energetska prihodnost', v kateri je prikazano trenutno stanje in perspektive na področju ravnanja z visoko radioaktivnimi odpadki in nadaljnje ekonomične izrabe jedrskega goriva.

Ad 20)



Aktivnosti Sveta v EEAC

Svet za varstvo okolja Republike Slovenije je član European Environment and Sustainable Development Advisory Councils (EEAC) že od leta 1999.

Predsednik Sveta dr. Franc Lobnik je aktivno vključen v organe EEAC: po dvoletni funkciji predsednika EEAC je sedaj že četrtič ponovno izvoljen za člana Upravnega odbora in Nadzornega sveta EEAC in se sej teh organov redno aktivno udeležuje.

Eno od sej Upravnega odbora in Nadzornega sveta EEAC je v juliju 2007 organiziral Svet za varstvo okolja Republike Slovenije v Sloveniji v Ljubljani.

Ad 21)



14. letna konferenca EEAC 2006, Poljska, 'Action for Sustainable Forest Management – From Coordination to Education'

EEAC konferenca, ki je bila v Varšavi na Poljskem 14.–16. septembra 2006, je bila namenjena razpravi o multifunkcionalnosti gozda, ki zagotavlja okoljske, ekonomske in socialne dobrine. Na konferenci je bilo ugotovljeno naslednje:

- V EU je 160 milijonov ha gozda (35 % predstavlja celotne površine zemljišč) in se povečuje ca. 0,5 % na leto.
- Gozd predstavlja širok asortiman proizvodov: les, gozdne sadeže, biomaso za obnovljivo energijo, rekreativne možnosti in turizem, vezavo ogljika in regulacijo gibanja vode (tla, podtalnice, rastline in atmosfera).
- Gozd in z gozdarstvom povezana industrija ima letno vrednost proizvodnje 356 milijard EUR in preko 100.000 podjetij vezanih na gozdarstvo, ki zaposluje 3,4 milijona delavcev.
- Gozd je pomemben vir biotske raznolikosti, saj omogoča življenje več rastlinskim in živalskim vrstam kot drugi ekosistemi, če seveda izvzamemo življenje v tleh.
- Manj kot 2% gozdov je strogo varovanih, večina je v nordijskih državah.

- Poglavitni negativni vplivi na gozdni ekosistem so: nekontrolirana paša, spremembe namembnosti zemljišč za potrebe infrastrukture in urbanizacije, onesnaževanje zraka, gozdni požari, erozija, vpliv klimatskih sprememb na gozdove ter bolezni.

Na konferenci so razpravljali o Akcijskem načrtu v gozdarstvu (Forest Action Plan), ki predvideva okvirne aktivnosti, potrebnih za doseg sonaravnega razvoja v gozdarstvu. Namenjen je kot instrument za koordinacijo med EU in članicami. Ob upoštevanju Lizbonske strategije in strategije iz Gothenburga ter obvladovanja negativnih vplivov na gozdove lahko služi kot dobra osnova za ohranjanje kvalitete okolja, ekonomskega razvoja in kvalitete človekovega življenja.

Konferenca v svojih zaključkih podpira:

- Forest Action Plan, s predpostavko ohranjanja gozdov v Evropi,
- uvedbo monitoringa, ki bo pokazal kako ukrepi delujejo na sonaravno gospodarjenje z gozdovi v članicah EU,
- povezovanje deležnikov in Komiteja za gozdarstvo, da si izmenjajo poglede in informacije,
- da EU in članice zagotovijo raziskave, ki bodo spremljale uspešnost aktivnosti in opozarjale na napake,
- idejo, da sonaravni razvoj gozdarstva podpira cilje zdravega okolja, pri tem pa ne smemo pozabiti na izobraževanje in ozaveščanje,
- opozarja na občutljivo vprašanje izkoriščanja biomase kot možnega vira za zmanjševanje toplogrednih plinov oziroma vezavo ogljika, predvsem pa na ohranjanje ravnotežja v naravi,
- idejo o spoštovanju in doseganju ciljev iz Gothenburga in Nature 2000,
- cilj, da mora imeti v programu razvoja podeželja gozdarstvo pomemben delež.

Ad 22)



15. letna konferenca EEAC 2007, Portugalska, 'Energy Efficiency – Key Pillar for a Competitive, Secure and Sustainable Europe'

Osrednja tema konference, ki je bila v Evori na Portugalskem 10.–13. oktobra 2007, je bila 'Energy Efficiency – Key Pillar for a Competitive, Secure and Sustainable Europe'. Cilj konference je bil opozoriti na implikacije, ki jih bodo povzročile nove paradigme v energetiki in klimatskih spremembah ter EU načrt o energetske učinkovitosti.

Delovna skupina Energija (WG Energy), v kateri je sodeloval član Sveta dr. Peter Novak, je pripravila posebno gradivo s stališči do učinkovite rabe energije, ki so ga podprli vsi člani EEAC. V okviru Panela o biomasi na seji delovne skupine so govorniki ugotovili, da je sprejeta politika o deležu biomase kot goriva okoljsko in razvojno škodljiva, saj lahko povzroči nepopravljive posledice v kulturi pridobivanja hrane, daje napačen signal državam v razvoju, ki bi z izvozom biogoriv sicer lahko v prvi fazi

povečale dohodek, vendar na škodo sonaravnega razvoja, V EU pa se poraba goriv ne bi zmanjšala, kar je v nasprotju s cilji. V razpravi so bile teze govorcev močno podprte.

Po uvodnih predavanjih je konferenca nadaljevala delo v petih paralelnih skupinah: A. transport in vozila, B. stavbe, C. proizvodi, D. ETS in drugi tržni instrumenti ter E. upravljanje s potrebami (energije) in kultura. Delovno skupino B je vodil član Sveta dr. Peter Novak.

V zaključku konference je bilo poudarjeno, da iz predavanj in razprave sledi, da le multidisciplinarni in celovit pristop k izvajanju politike energetske učinkovitosti lahko dolgoročno prinese pozitivne rezultate. Ekonomisti bodo morali postopno preiti iz modela "cost benefit" analiz na modele "cost efficiency", saj ni mogoče kratkoročnih prednosti uveljavljati pred dolgoročnimi, ki so za ohranitev kakovosti življenja prebivalstva in podnebja ključni.

Ad 23)



Mednarodna tehnološka, pedagoška in razvojna konferenca INTED 2007, Španija

Na Mednarodni tehnološki, pedagoški in razvojni konferenci, ki je bila v Valeciji v Španiji 10. marca 2007, je Svet za varstvo okolja Republike Slovenije prikazal tako imenovani blended learning, model za integrirano učenje na daljavo in v učilnici.

Ad 24)



2. Mednarodni simpozij o upravljanju z okoljem, 2007, Hrvaška

Predsednik Sveta dr. Franc Lobnik se je na povabilo predsednice Sveta za varstvo okolja Republike Hrvaške dr. Natalije Koprivanac udeležil Mednarodnega simpozija o upravljanju z okoljem, ki je bil v Zagrebu na Hrvaškem 12. – 14. septembra 2007, na katerem je imel predavanje o izobraževanju in informiranju javnosti o okoljskih problemih preko svetovnega spleta.